

A csetényi baptista gyülekezet vázlatos missziótörténete

Szakdolgozat

Takács Sándorné Puskás Judit

Baptista Teológiai Akadémia
Egyháztörténelmi tanszék
Hittudományi kar
Missziói szak
Levelező tagozat

Témavezető tanár:
Mészáros Kálmán

1999. október

BEVEZETÉS

I. FEJEZET	5
<i>Csetény földrajzi fekvése</i>	5
II. FEJEZET	7
<i>A község rövid története</i>	7
II/1. A község nevének eredete	7
II/2. A község kortörténeti adalékai	8
II/2/a Emlékek a római korból	8
II/2/b Árpád-kori leletek	9
II/2/c A honfoglalás utáni időszak	9
II/2/d Rövid áttekintés a XIV. század végétől a reformáció koráig	10
II/2/e Enyingi Török Bálint: a lutheránus földesúr	11
II/2/f A török hódoltság időszaka	12
II/2/g A község története az Esterházyak idején	13
II/2/h/α A falu temploma	14
II/2/i A község története a XIX. század második felében	14
II/2/j A falu utolsó nemesi birtokosai: a Holitscher család	15
II/2/j/α A Holitscher család kastélya	15
II/2/k A község élete a XX. században	17
II/2/k/α Szociális helyzet a század végén	17
III. Fejezet	20
<i>A gyülekezet története</i>	20
III/1 Az előzmények	20
III/2 A vélhető alapítás	21
III/2/a A kezdettől az I. Világháborúig	22
III/2/b Az I. Világháború alatt	25
III/2/c A háború után	26

III/2/c/α Hitmélyítő Csetényben _____	27
III/2/c/β Az első avatott a gyülekezetben _____	28
III/2/c/δ Pannonhalmi (Pizsmann) Béla (1885-1953) _____	28
III/2/c/γ Összegzés _____	30
III/3 A gyülekezet élete 1922-1937 között _____	30
III/3/a Jakab Péter az első képzett lelkész _____	30
III/3/b A csetényi gyülekezet fúvószenekara _____	36
III/3/c A „szakítópróba” _____	37
III/4 1937-napjainkig _____	38
III/4/a Sáhó Miklós reményt adó szolgálata _____	39
III/4/b A gyülekezet új helyre költözik _____	40
III/4/c A tragédia _____	42
III/4/d Az első és egyetlen női pásztor a gyülekezetben _____	44
III/4/e Újra körzeti állomásként, de imaházat építve _____	46
III/4/f Még mindig körzeti állomásként és újra építkezve _____	48
III/4/g Újra önálló gyülekezetként _____	50

BEVEZETÉS

Ezt a dolgozatot azért készítetem el, mert az itt töltött egy év alatt igen megszerettem a csetényi baptista gyülekezetet. Szeretném, hogy nem csak jelenének szépségével örvendeztessen meg, hanem múltjának minden örömteli, küzdelmes, de mégis reményteljes minden mozdulatával. Ez segít a dolgok felkutatáskor történő akadályokba ütközések könnyebb megoldásában. Ugyanis ebben a dolgozatban egy olyan feladat végrehajtására vállalkozom, aminek megoldása elég nehéznek mondható. Ez azért van így, mert már nem él olyan ember, aki a gyülekezet megalakulására közvetlenül emlékezne, és hivatalos eseményekkel tudna szolgálnia. A másik ok az, hogy a gyülekezet megalakulásával kapcsolatosan igen hiányosak a feljegyzések. Még a rendelkezésre álló, hivatalos iratnak tekinthető dokumentumokban is eltérés található. Nehezíti a történet felgöngyölítését az is, hogy a baptista közösség átélte a pünkösdi mozgalom elindulását, aminek eredményeképpen sokan elhagyták a gyülekezetet. Vannak olyan feljegyzések, amik olyan emberek birtokában vannak, akik a pünkösdi gyülekezet tagjává lettek, s így a baptista gyülekezet szempontjából nem minden lehet teljesen hiteles a feljegyzésükben. Végül, de nem utolsó sorban az is nehezíti a dolgomat, hogy mindezekkel együtt igaz az, hogy a történelem, mint visszaemlékezés teljesen szubjektív.

Mindezekkel együtt megpróbálom a lehető leghitelesebb képet felvázolni a csetényi baptista gyülekezet megalakulásának és fejlődésének történetét. Sok esetben csupán egyéni feljegyzésekre és a szójhagyományban fennmaradt ismeretekre hagyatkozhatok, ami sokszor elég zavaros, főleg ha azokat egymással összevetve tekintem. Más esetekben viszont a Békehírnök egyes számai adnak információkat a történethez.

Mindezt, vagyis a gyülekezet konkrét történetének leírását megelőzi a falu földrajzi, természeti bemutatása. Ezután a község nevének eredetvizsgálata, majd a történelmi korokban játszott szerepének felvázolása. Ez utóbb említett, a dolgozat első részében található adatokra azért van szükség, hogy a gyülekezet történetét helyesen tudjuk beleilleszteni abba a történelmi egészbe, ami az ország nyugati részével kapcsolatos. Így kapunk magyarázatot arra, hogy miért nehezen művelhető terület a Dunántúl, hogy az nem csak napjainkban van így, hanem régen is.

Teljes hálával és köszönettel tartozok mindazoknak, akik bármilyen módon segítettek abban, hogy e dolgozat, mint történelmet felvázoló mű létrejöhessen.

I. FEJEZET

CSETÉNY FÖLDRAJZI FEKVÉSE

A Dunántúl északi részén, a Balatontól északra fekszik a Bakony hegység, melynek felszínét sok lapos, karsztos tönkfelszín jellemzi, amelyeket mély völgyek és medencék választanak el egymástól. Karsztjelenségekben gazdag terület ez, elsősorban barlangok fordulnak elő szép számmal. A Bakony egykor híres erdővidék volt, melynek maradványai ma sem jelentéktelenek. Egy szerkezeti árok mentén a hegység Északi- és Déli-Bakonyra osztható.¹ Az északi részen, Veszprém megye északkeleti csücskében fekszik a kb. 2500 lélekszámú Csetény község. A falu konkrét földrajzi fekvésének meghatározásaként idézzük föl Faller Jenő² leírását.

„A Bakony északi lépcsőjéhez tartozó zirczvidéki hegycsoporttal határos sűrű dombvidék DK. - ÉNy. irányú hullámos, dombos, kies völgyekkel barázdált területén fekszik Csetény, melyet északról Súr, keletről Szápár, délről-délkeletről Jásd és Bakonynána, nyugatról Dudar és Bakonyoszlop községek határolnak. Bárhol állunk is meg a község határában, kedvesen int felénk a Bakony hangulatos, üde panorámája, mely nyári verőfényben, vagy zúzmarás, zimankós télben egyaránt magával ragadja az embert. S míg kelet felől a Vértes merész ívű kékje, délről a tési fennsík lombos erdeje mered nagyszerű fönségükben a szemlélőre, addig nyugaton a cseszneki Várbükk komoly orma mögött bukik le a búcsúzó nap, s a sűrű-bakonyszombathelyi dombok lankás horizontján siklik el szemünk.

A kis község (tengerszint feletti magassága 291m.) klimatikus viszonyai szorosan illeszkednek bele a Bakony, illetve a Magyar középhegység kiegyenlítő klímájába,

¹ Magyar Larousse Enciklopédia I. kötet 223. old.

² Faller Jenő bányamérnöként a szomszédos dudari szénmedencében földtani kutatások irányítását végezte, és néhány környező település, többek között Csetény monográfiáját is elkészítette.

mely mint tudjuk, átlagban 10,2 °C középhőmérsékletével biztos gazdasági lehetőségeket nyújt lakóinak. A szeszélyes tavaszt gyakran perzselő nyári napok váltják föl, s a verőfényes, bágyadt ősz után zord, bakonyi tél következik, mely hatalmas hőtömegeivel sokszor hétszámra zárja el a falut a külvilágtól, s legtöbbször csak márciusban enyhül föl.”³

Igaz, hogy a fent idézett sorok 70 évvel ezelőtt jelentek meg nyomtatásban, de napjainkban is helytállóak, mert amellet, hogy ma is ugyanolyan csodálatos panoráma tárul a szemlélődő elé mint régen. Az évszakokat tekintve is hasonló várakozás lehet az itt élő emberekben. Az egyre jobban érvényesülő üvegházhatás és az infrastruktúra fejlődése ellenére a tél, a hófúvások ma is több napig foglyul ejthetik az itt lakókat. Mindemellet azonban a vidék téli szépsége is kárpótolja az embert minden kellemetlenségért.

³ Faller Jenő: Csetény község monográfiája 3. old.

II. FEJEZET

A KÖZSÉG RÖVID TÖRTÉNETE

II/1. A KÖZSÉG NEVÉNEK EREDETE

A község névének eredetét nem lehet egyértelműen meghatározni. A kevés adatot tartalmazó különböző feljegyzések és a felhasznált szótár által leírtak kerülhetnek itt megemlítésre. Ezek eltéréseket mutatnak, amik biztos meghatározást nem adnak - mert nem egyértelműek -, de támpontoknak elfogadhatóak.

„Okleveleinkben 1392-ben találkozunk először a Cheten néven szereplő Cseténnyel.”⁴ A falu ebben az időben már Csesznek tartozéka, a Garai család tulajdona. 1392. október 20-án a veszprémi káptalan jelenti Zsigmond királynak, hogy Garai Miklós volt bánt és Jánost beiktatta Kőszeg és Csesznek várakba és azok tartozékaiba. (Csesznek várához ebben az időben összesen 31 helység és puszta tartozott, többek között Csetény is.)⁵

A Földrajzi nevek etimológiai szótára szerint Csetény helység neve puszta személynévből keletkezett, magyar névadással. Egyik ilyen személynév a Cetin lehet, a másik pedig az 1301-ben feljegyzett Cheten.

Az alapul szolgáló személynevek mellett meg kell említenünk a karacsáj eredetű četen (jelentése: kosár), és a kazanyi tatár eredetű čitän (jelentése: sövénykerítés) szavakat, melyek szerepet játszhattak a település névének keletkezése során. Nem meggyőző az a feltevés, hogy a magyar Csetény helységnév egy szláv Sčetin átvétele, s etimológiailag azonos a lengyel Szczecin-nel.⁶

⁴ Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára I. köt. 326. old.

⁵ Faller Jenő: i.m.: 7. old.

⁶ Kiss Lajos: i. m. 326. old.

Szükséges még megemlíteni Csetény első oklevelét, amely arról tudósít, hogy a község Lukács nevű plébánosa (Plebanus de Cheteen) 30 kis dénárt fizet pápai tized fejében, 1460-ban.⁷

II/2. A KÖZSÉG KORTÖRTÉNETI ADALÉKAI

Sajnos Csetény község fennmaradt kortörténeti emlékei meglehetősen hézagosságok, mivel fontosabb szerepet sohasem töltött be, azonkívül több ízben le is égett, és a falura vonatkozó feljegyzések a tűz martalékává váltak. Sorsa nagyrészt a tatárjárás után épült Csesznek várával függ össze, melynek szinte örökös tartozékként szerepelt.⁸

II/2/A EMLÉKEK A RÓMAI KORBÓL

Amikor a római birodalom fénykorát élte, Pannonia volt a neve országunk dunántúli részének. Székhelye Savaria⁹ volt. A feltárt régészeti leletek (edénycserep, egy-egy vasszerszám és bronzérem, valamint a Maximianus-féle oltárkő), amelyeket a Csetény keleti szegélye mentén elhúzó rétségi lankás lejtőin találtak, arra utalnak, hogy ezen a területen egy nagyobb római telep feküdt. Ezt a megállapítást támasztja alá az, hogy a Momsen-Kiepert-Römer-féle pannóniai térképek szerint a föltételezett pécs-győri (Sopianae-Arabona) római vicinális út a tési hegygerincen át Csetény területén keresztül haladt Sikátornak. (Ez az útvonal a mellette talált római leletek alapján lett megvonva.)¹⁰

⁷ Dr.Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában III. köt. 226. old.

⁸ Faller Jenő: i.m 7. old.

⁹ A mai Szombathely

¹⁰ Faller Jenő: i.m. 5. old.

II/2/B ÁRPÁD-KORI LELETEK

A római birodalom bukása után Pannonia területén egymást követték a hunok, a keleti gótok, a longobárdok és az avarok. A honfoglaló magyaroknak már a frankoktól kellett elhódítaniuk ezt a területet. 899-ben Arnulf keleti frank király szövetségre lépett a magyarokkal. Kérésére egy magyar sereg hadjáratra indult az itáliai frank király ellen. A győzelmes hadjárat idején meghalt Arnulf, s ezzel megszűnt a magyar-keleti frank szövetség. Az itáliai magyar sereg hazafelé vonulva birtokába vette Pannóniát.¹¹ Az Árpád-korból származik az a sírmező, amelyet 1911-ben tártak föl a községtől délnyugatra emelkedő Szöllőhegy és a dudari országút között levő homokhalmon. Ez a lelet a római emlékeknél sokkal gazdagabb. A sírhelyek két sorban helyezkedtek el. Az emberi csontvázak hanyatt feküdtek, nyújtott helyzetben, lábbal kelet felé. Az emberi csontokon kívül egy ezüst karperec, bronzékszerek (karperec, ujjgyűrű, hajgyűrű, csüngő, fülbevaló), gyöngyszemek, vaskések és néhány cseréptöredék került elő.¹²

II/2/C A HONFOGLALÁS UTÁNI IDŐSZAK

A honfoglalás utáni időben a Bakony - tehát Csetény is - királyi birtok volt, mely fölött a bakonyi ispán (Comes de Bacun) rendelkezett.¹³ I. István egyik legfontosabb céljának a kereszténység meghonosítását tekintette. Ezzel szemben a legnagyobb ellenállást a dunántúli pogány-magyarok tanúsították. Céljának megvalósítása érdekében István több, hatékonynak bizonyuló, és szigorúan végrehajtott rendeletet hozott. Például problémát jelentett az, hogy falun kevés volt a templom, az embereknek messze kellett menniük az istentiszteletre, és ez csök-

¹¹ Magyarország hadtörténete I. köt. 19. old.

¹² Faller Jenő i. m.: 6. old.

¹³ Faller Jenő i.m.: 7. old.

kentette a buzgalmukat. István ezért elrendelte, hogy minden tíz falu építsen magának külön templomot, és adjon fenntartására két szolgát két telekkel, lovat, csikót, hat ökröt, két tehenet és harminc darab apró marhát. Egyházi ruháról a király, papról, könyvekről a püspök gondoskodott. A falusi bíró kötelessége volt (így rendelte a király, a törvény) ügyelni arra, hogy minden ember elmenjen az istentiszteletre, és csak az maradjon otthon, aki a „háztűzt” őrzi. Ha a bíró e kötelessége teljesítésében mulasztást követett el, megbotozták és lenyírták a haját. A kereszténység terjesztésére a nép között nagy befolyással voltak a szerzetesek. Ezt felismerve István kolostorokat építtetett. Uralkodása idején a Dunántúlon több kolostor épült. „... nem messze a Balaton északnyugati partjától, Veszprémhez közel, a völgyben, görög apáczáknak épített kolostort. Birtokai: falu, rév, a Duna mentében, Veszprémben, különösen pedig a Balaton északkeleti csúcsán feküdtek. Öt helységet bírt itt a kolostor egymás mellett, melyek még most is megvannak: Szár- vagy ma Vörös-Berény, Máma, Knisza, később Kensa, ma Kene-se, Csetény és Sándor, melyet akkor még Szendrunak ejthettek. Népeinek száma azonban távolról sem mérkőzhetett a pécsváradiakkal. Volt az apáczáknak hatvan szántóvetőjük, több halászuk, révészük, hat szekeresük, három ács, két kovács, egy fazekas és egy esztergályosuk, s amikor a templomot felszentelték, a király húsz udvarnokot ajándékozott nekik, akik túl a Dunán, Szántón laktak, melyet Tass körül, a mai Pestmegyében keresnek.”¹⁴

II/2/D RÖVID ÁTTEKINTÉS A XIV. SZÁZAD VÉGÉTŐL A REFORMÁCIÓ KORÁIG

1392-ben a cseszneki vár, és vele együtt Csetény is a Garai család tulajdonába került. 1478-ban Garai Jób halálával magva szakadt a családnak. Garai Ilona unokája, Széchy Miklós kapta meg a várból és a hozzátartozó hatalmas birtokból a leánynegyed, quartaliciumot. A többi a királyra szállt, amint azt a fiú utód nélküli családoknál az öröklési törvények rendelték. Ekkor királyi adományozás út-

¹⁴ Pauler Gyula: A magyar nemzet története az Árpád-házi királyok alatt I. köt. 50. old.

ján Csesznek és tartozékai a Zápolyai család birtokába jutottak. Feljegyzések szerint 1483-ban már Kencstartó-, vagy Zápolyai Istváné volt. Veszprém vármegye 1488-ból ránk maradt adóívében Csetény is szerepel, mivel Kencstartó István itteni jobbágysai ekkor 45 forint adót fizettek.¹⁵

Kencstartó István után rövid ideig a Verbőczy család tulajdona volt Csesznek, majd az enyingi Török család birtokába jutott.¹⁶

II/2/E ENYINGI TÖRÖK BÁLINT: A LUTHERÁNUS FÖLDESÚR

Ahogy a reformáció kezdetén Kálvin, Luther és Zwingli nem gondoltak arra, hogy egy, a katolikus egyháztól teljesen különvált, önálló egyházat alapítsanak, hanem annak gyökeres reformációját sürgették, úgy hazánkban is a katolikus egyház körén belül akarták a kezdeményezők keresztülvinni a reformációt. A dúsgazdag főpapság általában hallani sem akart a reformról, de egyes tagjai mégis lemondtak a nagy javadalmakról, megnősültek, és ezzel a reformáció terjesztésére jó példát adtak. A főurak versenytársakat látva a fényűző főpapokban, meggyőződésüket követve sürgették a reformációt. Ezen főurak közül első helyen kell megemlíteni Enyingi Török Bálintot, akinek nagy kiterjedésű birtokai voltak Somogy, Fehér, Veszprém és Komárom vármegyékben, és aki Pápának is földesura volt.

Ez a dúsgazdag főúr 1523-ban feleségül vette Mária királyné udvarhölgyét, a szelemdús Pemfflinger Katalint, aki ismert volt lutheránus érzületéről. A feleség (akit „lutherána-orozzlánnak” is neveztek) megnyerte férjét a reformáció részére. Így Enyingi Török Bálint a reformáció elsőrangú pártfogója és előmozdítója lett, és azt minden birtokán (Csesznek és a hozzá tartozó Csetény is az ő tulajdonában volt) igen hathatósan terjesztette. A birtokok közül először Pápa városa fölött ragyogott föl a reformáció hajnala. „Pápa városát 1531-ben Bálint pap vivé az evan-

¹⁵ Dr. Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában III. köt. 203. old.

¹⁶ Faller Jenő: i.m.: 7. old.

géliomi világosságra”, írta Tolnai F. István. Hat esztendeig munkálkodott Bálint pap Pápán, vagy földesurának Veszprém, Komárom és Somogy vármegyékre is kiterjedő birtokain. Ez alatt az idő alatt folyamatosan hirdette az evangéliumot és terjesztette a reformáció eszméit. 1536-ban Török Bálint zálogba kapta Debrecen városát Zápolyától, és még ebben az évben új birtokára vitte Bálint papot, hogy azt is reformálja.¹⁷

Ez a korszak igen nagy jelentőséggel bír Csetény község vallástörténetének szempontjából. Ismert tény az, hogy miután a Dunántúlon élő pogány-magyarok meghódoltak a keresztény vallás előtt, az országnak ez a része a katolicizmus bástyája lett, és a reformáció itt csak lassan-lassan, szórványosan nyerhetett teret. Attól az időszaktól kezdve, hogy Enyingi Török Bálint révén községünk lakói megismerhették a reformáció tanait, a falu lakosságának döntő többsége mind a mai napig református vallású.

II/2/F A TÖRÖK HÓDOLTSÁG IDŐSZAKA

Az 1500-as években Csetény, mint Csesznek tartozéka, alig szerepel feljegyzésekben. Ebben az időben Csesznek vára hol török, hol királyi kézen volt. Ebből az időszakból a folytonos csatározások miatt semmilyen Csetényre vonatkozó emlék nem maradt.

1543-ban Szolimán rabló csapatai dúlták a vidéket. Veszprém és Győr várak 1593-94-ben való elesése után Csesznek várának őrsége megfutamodott, aminek következtében a törökök hosszabb időre elfoglalták ezeket a területeket.¹⁸

¹⁷ Thury Etele: A Dunántúli Református Egyházkerület története I. köt.23-27. old.

¹⁸ Faller Jenő: i.m.: 9. old.

Csesznek vára és tartozékai, tehát Csetény is, 1637-ben került királyi adományként a galanthay Esterházy család birtokába. 1852-ig volt tulajdonukban a község. Nevükkel Csetény történetében a református egyházzal kapcsolatosan 1749-ben találkozunk. Ebben az évben ugyanis gróf Esterházy Imre, nyitrai püspök, a község akkori földesura, inspektora útján megüzente a falu akkori lakóinak, akik vallásukat addig minden zaklatás nélkül folytathatták, hogy ha akkori prédikátoruk, Osváth István, (aki akkor már halálos beteg volt), meghal, másikat nem vihetnek helyette. Amikor a prédikátor halála bekövetkezett, a csetényiek a püspökhöz folyamodtak engedélyért, hogy másik lelkészt vihessenek, de a püspök kereken megtagadta az engedélyt. Ekkor a község lakói a királyi udvarhoz fordultak, s nem hiába, mert 1749. február 28-án meg is nyerték a helytartó tanács határozatát, hogy a vallásukat szabadon gyakorolhatják.

1786-ban Csetény gróf Esterházy János Nepomuk tulajdona lett.

1790-ben nagy földrengés pusztított a faluban, mely mindent romba döntött.

A község területét először gróf Esterházy János mérette föl 1792-ben. Az egyházi földeket ekkor „megnyírbálták”, és mivel az óvást az egyház csak elkésve nyújtotta be, a helytartó tanács a mérést jóváhagyta. Gróf Esterházy Mihály 1812-ben birtokából az egyháznak ajándékozta a jelenlegi református temető területét.

Az 1848-49-es szabadságharc eseményei minden rázkódtatás nélkül siklottak el Csetény fölött. 1849. után, a földesúri jog megszűnésével, a nemesi birtokot külön választották a jobbágy és zsellér földektől. 1852-ig a nemesi birtok még az Esterházy családé volt, azután pedig vétel útján Zitterbarth Mátyás tulajdonába került.¹⁹

¹⁹ Faller Jenő: i.m. 9-14. old.

II/2/h/α A falu temploma

Az 1790. évi földrengés a falu első református templomát is porrá rombolta. Ez a templom a zirc-bodajki út északi oldalán az iskola alatti kis „teknőben”²⁰, fából volt építve. Először 1665-ben, másodszor 1775-ben lett a tűz martaléka.

A földrengés után, 1792. tavaszán kezdték el a jelenlegi református templom építését a régi katolikus templom helyén, a dombtetőn. 1793. tavaszára készült el az új templom, melynek „kőbeli matériájának nagy részét az azon a helyen álló gothus formájú templomnak széjjeltört falaiból és köveiből kerítették ki.”²¹ 1810. január 12-én ismét földrengés pusztított a faluban. A templom tornyát, mivel az erősen „megnyiladozott” lebontották s a harangokig bedeszkázták. Megépítése után száz évvel, 1893-ban az egész épületet renoválták.

II/2/I A KÖZSÉG TÖRTÉNETE A XIX. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN

Zitterbarth Mátyás idejében, 1856-ban történt meg a község második fölmérése és tagosítása. 1858-ban a református egyház addig 17 holdat kitevő birtokát saját „különös kegyelméből” 37 holdra egészítette ki. 1859-ben még 12 hold legelőt adott az egyháznak. Általában sok jót tett a néppel, s birtokát 1860-ban adta el a bécsi Bochán Józsefnek. Bochán keveset tartózkodott Csetényben, s birtokát Zimmermann Albert tisztartó kezelte. 1874-ben a birtokot Bochántól Schlézinger Dávid vette meg, akinek két évvel később bekövetkezett halála után 1887-ig örökösei birtokolták azt. 1887-ben báró Bornemissza Gábor szerezte meg a birtokot, akitől 1891-ben vétel útján Holitscher B. Lipót tulajdonába került.

²⁰ Ez a „teknő” az a hely, ahol ma a baptista imaház áll. Az imaházhoz viszonyítva nyugatra, mintegy 20-30 méterre állhatott az első református templom.

²¹ Faller Jenő: i.m. 11. old.

Holitscher B. Lipót 1891-től 1904-ben bekövetkezett haláláig volt a nemesi birtok tulajdonosa Csetényben. Halála után fiai, Pál és Károly örökölték. 1917-ben Holitscher Károly bátyja részét megváltotta, és ő lett a birtok egyedüli tulajdonosa. Az új tulajdonos jeles gazdászként a birtokot modern alapokra fektette. Mintagazdasága, amely valamelyest a munkanélküliek számát is csökkentette, ösztönzőleg hatott a község földműves osztályára is, mely a látottakat fölhasználva saját kis keretei között hatékonyabb termelést tudott folytatni.²²

II/2/j/α A Holitscher család kastélya

A község nyugati, kiemelkedő pontján fekszik a 10 kat. holdat kitevő angolparkban a Holitscher család kastélya, melyet Mohácsi László építész készített 1922-ben. A kastély eredetileg még a régi Esterházy kastélyból készült. A régi kastély építésére vonatkozó adatok hiányosak, annyit tudunk csupán, hogy Esterházy Imre gróf 1749-ben már benne lakott. A régi kastély a még ma is meglévő földszintes kúriából s egy közvetlen mellette, nyugatnak elhúzódnó, ugyancsak földszintes, hosszan végigfutó nyitott verandás épületből állott. Ezt az épületet 1893-ban lebontották, s részben ennek a helyén épült 1922-ben a kastély mostani emeletes szakasza. Az Esterházy kastélyból csak a magasföldszintű épületrész maradt épségben, a másik épület nyomát már csak a kastélyt és konyhát összekötő nyitott folyosó jelzi.

A kastély keleti szárnyánál található a boldogságos Szűz tiszteletére épített kápolna. A kápolna építésének évét illetően nem áll rendelkezésünkre pontos adat.

²² Faller Jenő: i.m. 14. old.

A bakonyoszlopi római katolikus egyház 1779. évi kanonika vizitációs okmánya felsorolja az oszlopi plébánia filiális községeit, és megemlíti Csetényt is, melynek akkor 15 katolikus lakosa volt. Kimondja azt is, hogy a községben sem katolikus templom, sem más katolikus célt szolgáló intézmény nem volt. A kápolnára vonatkozó első följegyzés 1874-ből származik. Az ebben leírtak szerint a „fölszerelés” használtsága arra utalt, hogy az épület ekkor 15-20 éves lehetett. Ezek szerint Zitterbarth Mátyás vagy Bochán József idejében épült 1854-1874. között. 1887-ben báró Bornemissza Gábor állította helyre a kápolnát, és fenntartásáról 200 forintos alapítvánnyal gondoskodott. 1922-ben Holitscher Károly renováltatta és látta el berendezéssel az épületet.²³

²³ Faller Jenő: i.m.15. old.

A Világháborúk idején a községet nem érte különösen nagy pusztítás. A falu férfi lakosságát ugyan úgy érintette a bevonulás ténye, mint bárhol az országban. A bevonultak közül sokan lettek hősi halottak. Az I. Világháborúban hősi halált halt katonák emlékét idézi a régi általános iskola falán elhelyezett emlékmű.

II/2/k/α Szociális helyzet a század végén

1990-ben Serafin József és néhány munkatársa tanulmányozta a falu szociális helyzetét. 18, a faluban valamilyen funkciót ellátó személlyel folytattak rövid beszélgetést, melynek tömör összegzése a következő:

Komoly szociális problémák még nem voltak ekkor a faluban. Az említett problémák közül az első és leghangsúlyosabb a munkanélküliség volt. A már létező jelenség még nem volt erős, de az árnya előrevetült szinte minden beszélgetésben. (Napjainkban a községben szinte lehetetlen munkát vállalni, de a közelben található nagyobb települések, Zirc és Mór, korlátozott mértékben még kínálnak munkalehetőséget.)

Általánosan jelenlevő nehézségként merült fel, hogy a fizetések alacsonyak, különösen a nyugdíjak értéktelenedtek el. Ezáltal a megélhetés igen megnehezült szinte mindenki számára. Ennek következtében ma is egyre többen szorulnak segílyre.

A segílyezés sokak szerint nem működött megfelelően. A segílyezetttek többnyire elitták a pénzt a kérdezettek szerint. Gyakori véleményként hangzott el az, hogy „aki szegény, az a maga szegénye”. Problémás rétegnek a nagycsaládokat és az iszákosokat tartották. (Ma is fennáll ez a probléma.)

Az idősek szervezett ellátását a többség kielégítőnek tartotta, a klub jól működött ebben az időben. (Sajnos ez már csak múlt időben igaz, mert a klubot 1999-ben megszüntették.) A fiatalok jövőjéért sokan aggódtak, mert nehéz a megélhetés, az otthonteremtés ellehetetlenül számukra, ami tartós problémákhoz, elvándorláshoz vezethet. (Ma még nem nagy mértékű az elvándorlás, sőt több olyan fiatal is van, aki lakásépítéshez kezdett a faluban.)

Emellett gyakori vélemény volt az, hogy a fiatalok nem kallódnak, jók a családon belüli kapcsolatok; erős a gyermekvállalási kedv, ragaszkodnak a gyerekekhez. (Ez a pozitívum ma is megvan.)

Más típusú, de többször visszatérő problémaként jelentkezett a Kastély elhanyagolt állapota. Kihasztnátlan lehetőségeket láttak a megkérdezettek az épület és a park hasznosításában. (Ebben a dologban sajnos azóta sem történt változás.)

A problémák említése mellett gyakran merültek fel jelentős pozitívumok is a faluról. Többen a környékhez képest jómódúnak tartották a falut. Nem volt, és ma sincs lényeges elvándorlás, szeretnek itt lakni az emberek.

A helyi felekezeteket pozitív erőnek tartották a megkérdezettek, bár az esetleges politizálásukkal szemben egyeseknek fenntartásaik voltak. Emellett volt, aki elvárta a közéletben való részvételt a vallási közösségektől.

A vizsgált időszakban a falut még nem érintették megrázóan súlyos szociális problémák. Ennek előjelei azonban már megvoltak. Bizonytalan előérzetet kelt az emberek többségében ma is a munkanélküliség fenyegetése. Várhatóan ez a probléma lényegesen súlyosabb lesz és huzamosabb ideig az is fog maradni. Az első számú okként a munkanélküliség megnöveli az egyéb szociális problémákat is.

A falu szűk esztendőket, nem tapasztalt kellemetlenségeket fog átélni. A bajok között mégis számíthat a környezetéhez képest létező relatív előnyére, mely a helyi társadalomból fakad. A vállalkozó szellem újraépülése, erősödése csökkent-

heti a gazdasági nehézségeket. A „gazda” múltnak pedig vannak örökösei a faluban.

Védettséget jelenthet a közösségi értékrend elemeinek stabilizáló ereje is. Még ha csak szubjektív is az érzés a családok belső erejével kapcsolatban, akkor is ez a vélt jellemző védő hatást tud kifejteni.

Összességében a falu szociális problémák által közepesen érintett. A jövő bizonytalansága azonban már a felmérés készítése idején is érezhető volt sok megnyilvánulásból. Egy pozitív lakóhelyi légkör jelenléte tapintható az emberekben, mely segíteni fogja a nehezebb időszakon való átjutást, csökkenti a válság élet, mélységét.

III. FEJEZET

A GYÜLEKEZET TÖRTÉNETE

III/1 AZ ELŐZMÉNYEK

A Dunántúlnak különösen az a része, ahol Szent István, a magyarok első királya idejében a pogányság legtovább tartotta magát, s később is legutoljára tárja fel kapuit az evangélium tiszta és üdvös tanának befogadására. Jóllehet nem amiatt, hogy talán éppen ez a dunántúli nép kivált képen kemény szívű volna, hanem mert vajmi kevés történt ezen a részen az Úr országának építése érdekében. Sokáig csak a katolikus vallás volt a jellemző a területen. Enyingi Török Bálint által lett ismerté a reformáció tana.²⁴ Ez az 1530-as évekre tehető. Ettől kezdve egyre többen áttértek a református egyházhoz. Így Csetényben is végbement ez a folyamat. Ennek nyomán lett a faluban a lakosság majdnem teljes része református. A vallás területén a községben sokáig nem történt jelentős változás.

Így volt ez az 1900-as évek elejéig, amikor Németh István budapesti baptista vándorprédikátor 1908 február 10-én megjelent a községben. Ő először Kovács Istvánt kereste fel, akit vegyes házassága miatt felekezeten kívülinek tartottak. Egyik feltételezés szerint ez Kovács István volt az első a faluban, aki áttért a baptista vallásra.²⁵ Jakab Péter későbbi kerületi előjáró egyik visszapillantásában elzárkózva beszélt Németh Istvánról. Ő folyton gyengülő szívével járt-kelt a hegyeken, faluról-falura, s aki önfeláldozó, de eredményekben szűkös munkát végzett, bár az mégsem volt hiábavaló az Úrban.²⁶

²⁴ A dolgozat 8. oldalán

²⁵ Mikus Béla: Szakdolgozat

²⁶ Békehírnök 1933. július 15. 194. old.

Más feljegyzések szerint az 1910-11-es években szintén Budapestről érkeztek baptista misszionáriusok. Ők Bibliát és keresztyén könyveket árusítottak, és azoknak akik vásároltak beszéltek Isten dolgairól, az evangéliumról. Ezen emlékezés szerint először Kovács Istvánné házában fogadták be őket. Itt gyülekeztek össze először a falu evangélium iránt érdeklődő lakosai. Ez a mai „Diána cukrászda” helyén volt. Ezeken az összejöveteleken a jelenlevők együtt énekeltek és hallgatták a Biblia igazságainak fejtegetését. A hallgatók helyesnek tartották a tanítást, mert az megegyezett a Szentírásban leírtakkal. Az igazságokat elfogadva sokan lettek hívővé.²⁷ Az Isten dolgai iránti vágyakozó érdeklődéshez bizonyosan hozzá járult a falut ebben az időben ért természeti csapás.

Tudniillik 1911-ben két tűzvész is pusztított a településen. Az első augusztus 30-án, a második pedig mintegy két héttel később szeptember 13-án. Az elsőcsapásban 19 család hajléka égett le, míg a másodikban 49 család vált hajléktalanná. A faluban ekkor szolgáló református lelkész megszervezte a segélyezést. Ez háromszori pénzosztásból (kettő az 1911-edik, míg az utolsó 1912-edik évben volt). A szerencsétlenül járt lakosok között a segélyezés alatt zúgolódás támadt az egyenlőtlen pénzösszegek miatt. Majdnem mindenki kevesellte a kapott összeget. Egy segélyt igénylő, de pénzt nem kapó személy például fenyegetéssel állt a lelkész elé. Azt jelentette ki, hogy a sérelmét úgy torolja meg, hogy „kitér a református egyházból”, sőt másokat is erre fog bízgatni.²⁸ Ez a történet azt mutatja, hogy az egyház elhagyásának gondolata ott volt az emberekben. Az említett személyről nincsenek feljegyzések a Baptista gyülekezet alapítói körében.

III/2 A VÉLHETŐ ALAPÍTÁS

²⁷ Nagy Sándorné szül. Kálmán Zsófia csetényi lakos személyes feljegyzéséből

²⁸ Csetényi Református gyülekezet levéltárából

A gyülekezet konkrét alapításának nincsenek pontos adatai. Ami a rendelkezésre áll, az csupán visszaemlékezések. Az előző szakasz alapján annyi bizonyos, hogy Csetényben megfordultak baptista emberek, akik hirdették az evangéliumot az itt lakóknak. Ezek az igehirdetők szavaikkal, a Bibliával és a keresztyén iratokkal felébresztették az emberekben az igazság iránti vágyat. Ez alakult ki Jakab Sándorban is.

III/2/A A KEZDETTŐL AZ I. VILÁGHÁBORÚIG

Jakab Sándor 1887-ben született. Szülei komoly hívő emberek voltak, akik a református egyházhoz tartoztak. Gyermekeiket úgy nevelték, ahogy az református emberekhez illik. 14-15 éves korában már mit sem törődött a nevelésből kapott hit útjával. Elfordulva az Isten útjától, a világ kívánságaihoz csatlakozott. Sándor ebben az időben súlyosan megbetegedett. Sokan halálosnak vélték a betegséget. Reménytelenségében sokat foglalkozott az „elköltözés gondolatával”. Látva, hogy a világ és annak minden bája, gyönyörúsége, sőt még az orvostudomány sem tud rajta segíteni, Istenhez fordult, segítséget kérve Tőle. Minden alkalmat kihasznál arra, hogy imádkozzon. Ez az imakészség vezette közelebb Istenhez. Betegségéből felépülve igyekezett „az Isten félelmében” járni. Később édesapja megbetegedésénél újra elkeseredett, de az imádkozás felsegítette abból. Kb. 18 éves²⁹ korában nagy vágyakozással kereste azon emberek, családok társaságát, akikkel együtt kívánta a hitét valóságosan megélni. Ez kevés sikerrel járt, mert senkiben sem talált őszinte, teljes életére hatással levő hitet. Még a sorkatonai szolgálatra történő sorozása előtt, egy vidékről érkezett könyvárus igehirde-

²⁹ Jakab Sándor 1905-ben töltötte be a 18. életévét.

tőt hallgatott az egyik családnál tartott istentiszteleten³⁰. Az igehirdető szavait komolyan vette, mert látta, hogy az a Biblia igazságainak megfelelően hangzott.

Nem sokkal ezután bevonult katonának. A katonaidő alatt hitében átélt könnyebb, nehezebb, magasztosabb és mélysegebb időszakokat. Az mindenképpen bizonyos, hogy a vívódásai azért történtek, mert szerette volna jobban megismerni Istent. Saját feljegyzése alapján tudjuk, hogy gondolataiban neheztelt a magukat jó hívőknek nevező emberekre, mert azok csak névlegesen voltak azok. A falujában levő református közösségre gondolva latolgatta azt, hogy a hazugságok helyzetételének érdekében kitől kellene legelsőknek megválnia a közösségnek. Arra a megállapításra jutott, hogy az előjárók esnének ebbe a csoportba.³¹ Talán ez támasztja alá azt a másik feljegyzést, ami a csetényi református lelkésszel történő vitáját írja le. Ez úgy történt, hogy Jakab Sándor a pap bűnös életvitelét látva elhatározta, hogy elmegy hozzá, és figyelmezteti bűnei következményeire. Amikor elment a tiszteleteshez, rávilágított annak bűneire. Erre a kijelentésre szó szót követett, és Sándor kijelentette: kilép az egyházból. Másnap a tiszteletes korán reggel elment id. Jakab Sándorhoz, és fia kijelentését egy mondatban hozta tudomására. A mondat így hangzott: „a fia megbolondult”. Az apa ezt az kijelentést szó szerint vette, és rögtön érdeklődött szolgálójánál fia viselkedése felől. Azok válságban elmondták, hogy semmilyen különös dolgot nem tapasztaltak nála. Id. Jakab Sándor ekkor magához hívatta fiát. Kérte tőle, hogy mondja el a papnál történeteket. Ő szóról szóra elmesélt mindent. Apja erre dührohamban tört ki. Indulatának helyt adva felelősségre vonta fiát, hogy miért avatkozik bele az „urak” dolgába. Azt is közölte vele, hogy kitagadja.

A pap, aki idő közben távozott a Jakab házból, a kocsmába ment. Ott rögtön hírül adta, hogy Jakab Sándor megbolondult. Még haza sem ért a pap, de az egész falu

³⁰ Ez az adat majdnem egyezik a korábban már említett 1908-as kolportőr megjelenésével. Arra is van feljegyzése, hogy Jakab Sándor 1910-től vonult be katonának. Mindenképpen ez előtt volt a találkozása a könyvárus igehirdetővel. Talán az előrébb (1908), és az itt említett időpontok (sorozás előtt) megegyezők. Ez csupán az első baptista igehirdető megjelenésének időpontjának meghatározására ad némi támpontot.

³¹ Jakab Sándor saját feljegyzéseiből

tudta a hírt. A rokonság megrémülve sietett Jakab Sándorékhoz, ahol csitítgatni próbálta a szinte magán kívül levő apát. Hogy pontosan mi lett az eredménye a családi „tanácskozásnak”, nincs megörökítve. Az biztos, hogy apa és fia rossz viszonyba került egymással.³²

Ez az esemény is annak a felgyorsult folyamatnak a része volt, ami az 1910-es évek elején ment végbe a faluban. Ugyanis ebben az időben telepedett meg a faluban egy úgynevezett Sütő bácsi. Ő azoknál a Kovácséknál volt szálláson, akiknél korábban Németh István budapesti bibliaárus is. Kálmán Mihály (aki később szintén helyet adott a gyülekezetnek), látva Sütő bácsi életét szintén élő hitre jutott. Ennek története a következő:

Kálmán Mihály, aki a falu bírója volt, tanácskozott a református gyülekezet elöljáróival, hogy megakadályozzák, megszüntetik a hívők összegyülekezését. Így elmentek ahhoz a házhoz, ahol a hívők együtt voltak. Amikor beléptek a szobába, a bíró meglátta, hogy felesége ott ül az első sorban. Azonnal megkérdezte tőle:

- Te mit keresel itt?

- Nyugodj meg - válaszolta a felesége -, Mi itt olyan dolgokat hallunk, amit jól megfigyelünk, mert az teljesen egyezik azzal, ami a Bibliában is benne van. Hallgassatok meg ti is.

Így lecsendesítve a „küldöttséget” leültették őket, hogy meghallgassák az igehirdetést. Ennek következménye lett tehát, hogy Kálmán Mihály is megtért és a gyülekezet tagja lett. Felségével Pap Zsófiával 1914 szeptember 27-én merítkeztek be Budapesten. A háború előtt tulajdonképpen már egy kis gyülekezet alakult.³³ Kovács Istvánék háza volt tehát az első hely a faluban, ahol a baptista gyülekezet összejöveteleit tartotta. Időközben Jakab Sándor és édesapja között a helyzet rendeződött. Sándor a katonaidő letöltése után apja beleegyezésével megnősült.

³² Bakonyi Nagy Lajos feljegyzéséből, aki Jakab Sándor legkisebb testvérének, Katalinnak, Nagy Józseffel kötött házasságából az egyik fia volt.

³³ Nagy Sándorné, Kálmán Zsófia saját feljegyzéseiből.

Az előbb említett Kálmán Mihály Zsófia nevű lányát vette feleségül. Csak polgári esküvő volt, a templomban nem jelentek meg. A faluban ez volt az első ilyen házasságkötés. A református pap ezt nem vette jó néven. Feljegyzésekből azt tudjuk, hogy bosszúálló volt Jakabékkal szemben. Ennek egyik következménye az volt, hogy id. Jakab Sándor és az 1887-ben született Jakab Péter 5-600 m² területű földet vásárolt temetkezés céljára.³⁴ Ezen események folyamatában tört ki az I. világháború.

III/2/B AZ I. VILÁGHÁBORÚ ALATT

A háború ideje alatt minden férfinak el kellett hagynia otthonát, és be kellett vonulni a seregbe. Így a gyülekezetben is csupán az idősek, a nők és a gyerekek maradtak.

Később - amire pontos feljegyzés nincs -, az összegyülekezés helye megváltozott. Patonai János ajánlotta fel házának első szobáját. Ez után ott tartották istentiszteleteiket. Ekkor már igen látványos volt a gyülekezetfejlődése. A református lelkész továbbra sem nézte jó szemmel az eseményeket. Történt egyszer, hogy néhány ember kövekkel megdobálta az a helyet, ahol a hívők közössége együtt volt. Az ablakot betörve a szobába is berepült egy-két kő. Az egyik a petróleum lámpát is leverte helyéről, de különösebb nagy baj nem történt.

Ezen a helyen egy másik, szintén a református lelkész által szervezett megtorló akcióval is próbálkoztak. Ennek története így maradt fenn az emlékezetekben:

A pap, aki kiváltságos személynek számított, s így gyakran utazhatott postakocsin a Csopakon levő szőlőjébe. A postakocsissal egyezett meg, hogy szerevve maga mellé egy társat gyűjtsák fel a házat, ahol a hívők szoktak összegyülekezni. Min-

³⁴ Nagy Lajos saját feljegyzéseiből.

dent pontosan egyeztetve a tiszteletes a megbeszéltnél napon borral itatta a két „szövetségest”. Így kissé illuminált állapotban menetek el a felgyújtani kívánt helyszínre. Annak érdekében, hogy a hívők ne tudjanak kimenekülni az égő házból, egy gabonarostát tettek az ajtó elé. Amikor azonban a ház felgyújtását akarták megtenni, minden esetben, amikor a gyufa lángra lobbant, akkora szél kerekedett, hogy az mindig elaludt. Többszöri próbálkozás után megrémülve távoztak a „gyújtogatók”. A gyufa többszöri ellobbanását isteni csodának vélték, ezért rémültek meg. Az egyik gyújtogató azt is elmondta, hogy szemei előtt látta a sok idős ember és a gyerekek holttestét.³⁵ A háború sok ember szívét megtörte, így egyre többen keresték Istent. A háború ideje alatt is sokan csatlakoztak a gyülekezethez. A Patonai családban hét gyermek született, így egyre nagyobb szükség volt a lakás minden szobájára. Így 1917-ben a gyülekezet összejövetele helye megváltozott. Kálmán Mihályék házának első szobájába rendezték be a gyülekezetnek helyet. A háború ideje alatt ez maradt a gyülekezet összejövetele helye.

III/2/C A HÁBORÚ UTÁN

A háború után az életben maradtak hazajöttek. Így Jakab Sándor is, aki a hadifogságból tért haza 1918-ban. Ő volt az, aki összefogta a gyülekezetet, ő prédikált az istentiszteleteken. Az ő apja volt az, aki háza előtt az 1867-ben született Jakab Péter segítségével egy 100m² alapterületű imaházat épített. Az összejövetelek itt voltak mindaddig, amíg a jelenlegi imaház telkét meg nem vásárolták. Ezekben az időkben a budapesti József utcai gyülekezet vette pártfogásába a csetényi közösséget. A gondozás 1921-ben már működhetett, ugyanis egy 1922-es Békehírnök beszámolóiból ez tudható meg.

³⁵ Nagy Lajos és Nagy Sándorné, Kálmán Zsófia feljegyzéseiből.

III/2/c/α Hitmélyítő Csetényben³⁶

„1922 március 4. és 5. napján 8 különböző helyről gyűltek egybe az érdeklődő testvérek Csetényben hitmélyítő előadásokra. Jelen voltak Budapestről a József utcai gyülekezet, Tatabánya, Veszprémvarsány, Bakonytamási, Öskü, Táp, mely helyek a csetényi körzetet (Veszprém megye) képviselik. Kedves vendéglátogatóink voltak a Baranya megyei Somogy gyülekezetből is. Március 4-én az esti órákban kezdődött a rövid, de sok örömet nyújtó testvéri összejövétel. Kristóf Domokos testvér üdvözli az összegyűlt testvéreket és az általuk képviselt gyülekezeteket, ugyancsak Jakab Sándor testvér a csetényi gyülekezet nevében üdvözli a megjelenteket és örömének ad kifejezést, úgyszintén az Úrnak áldását kéri a megkezdett munkára. Ezután Kristóf Domokos testvér az ima fontosságáról, Istennek dicsőségéről szólott. Pizsmann Béla testvér pedig a vigasztalásnak ajándékaról. A csetényi nőegylet szeretetvacsorája kedves és felejthetetlen emléket hagyott szívünkben. Március 5-én vasárnap Chovanecz testvér (Tatabánya) tartotta az imaórát, utána következett az Istentisztelet, ahol Kristóf Domokos testvér áldásosan fejtegette az igéket nagyszámú hallgatóság előtt. 11-től 1-ig a gyülekezetek képviselői zárt gyűlés keretében a misszió fontos kérdéseiről tárgyaltak. A délutáni Istentisztelet ezen alap gondolatokra volt építve: „A bűnös és az üdvösség”. Kristóf testvér a nagyszámú hallgatóság figyelmét lekötötte előadásával és áldásos hatást ért el. Este ismételen összegyűltünk, amikor az imaház nem volt képes befogadni a nagyszámú hallgatókat. Kristóf testvér „A megtérés mint általános társadalmi szükségesség” és Pizsmann testvér „Íme tiveletek vagyok minden napon” alap gondolatokkal foglalkoztak. Chovanecz, Ihász József (Bakonytamási), Iván Lajos (Veszprémvarsány) testvérek felszólalása után a késő órákban ért véget a felejthetetlen együttlét. Adja az Úr, hogy Veszprém megye gyülekezetei a jövőben sok ily áldásnak legyenek részesei.”

³⁶ Békehírnök 1922 89. old.

III/2/c/β Az első avatott a gyülekezetben

1922-ben határozta el a József utcai gyülekezet, hogy Csetényben Jakab Sándort megbízza a gyülekezet vezetésével. Erre azért volt szükség, mert a falu vasúttól való távolsága miatt nehezen jutott el avatott ember a gyülekezetbe. Így a hívek sokszor az úrvacsora vételében hiányt szenvedtek. A kirendelés 1922. június 25-én történt meg. Ezen a napon jelen volt Kristóf Domokos és Szabadi F. Gusztáv. A délutáni evangélizáláson Kristóf testvér a „kétféle életről” prédikált. Egész nap nagy volt az érdeklődés. A vasárnapi iskola is igen látogatott volt ezen a napon.³⁷ A József utcai gyülekezet szintén ebben az évben rendelte ki a gyülekezet gondozójaként Pizsmann Béla testvért.³⁸

III/2/c/δ Pannonhalmi (Pizsmann) Béla (1885-1953)

Pannonhalmi (Pizsmann) Béla 1885. május 6-án Budapesten született egy dúsgazdag fuvaros család legkisebb gyermekeként. Útja ifjú korától kezdve rózsákon és töviseken vezetett át. Jómódú szülei szép terveket szőttek gyermekük jövőjéről s mindennel elhalmozták, de a tervek szertefoszlottak, mert kiderült, hogy a gyermek gyógyíthatatlan szemidegsorvadása gát a jövő előtt. Így aztán a cukrászművészetben találta meg első hivatását. Az első világháború végén azonban megismerte a méznél is édesebb Ige erejét. A József utcai gyülekezet tagjaként kezdte meg hívő élete pályafutását a baptista közösségben. Mint hűséges „ajtónálló” nagyon sok lelket hívogatott a gyülekezetbe. Szónoki tehetsége mindjobban kitűnt bizonyágtételeiben, ezért a gyülekezet úttörő evangélista szolgálatra Észak-Dunántúlra küldte. Polgári hivatása mellett áldott és eredményes hónapok

³⁷ Békehírnök 1922. 244. old

³⁸ Békehírnök 1922 203. old.

során kilométerek ezreit róttá a Bakony hegyei között.”³⁹ Ezekhez a kilométerekhez tartozik az az út is, aminek története a következő:

„Csetény és Veszprémvarsány között 22 kilométeres út vezet, hegyen-völgyön át. Egy nyári reggelen ezt az utat tette meg a lelkes úttörő-evangélista, hogy örömhírt vigyen a tikkasztó melegben elfáradt embereknek.

Délelőttre járt az idő, amikor a hosszú gyalogút után Kovácsékhoz érkezett, ahol a néni hívó volt s a bácsi erősen barátkozó. A gazdasszony örömmel fogadta s jó reggelivel kínálta kedves vendégét, de Kovács bácsi hamarosan azt kérdezte:

- Pizsmann barát! A járgányszíjat nem küldték át Nagyék? Hiszen holnap csépel-nünk kellene!

S miután kiderült, hogy a szíj nem érkezett meg, dohogva ment el, valamit mondogatva magában a hívókról.

A házban dolgosan forgolódo emberek észre sem vették, hogy az evangélista eltűnt. De kora délután nagyon csodálkoztak Csetényben, hogy Pizsmann testvér még mindig itt van, holott úgy tudták, hogy már elment.

- Kovács bácsi a járgányszíjat várta s visszajöttem érte, nehogy baj legyen belőle - szólt a fáradt utas.

- Jaj, jaj, hát nem elfelejtettem elküldeni. De hát most hogyan küldjem át?

- Csak legyen nyugodt, testvér, majd én elviszem - szólt mosolyogva az evangélista.

És egy rövid ebédszünet után újból elindult az evangélista a misszióútra.

Késő este érkezett meg. 66 kilométeres fárasztó út állt mögötte, de a járgányszíj megérkezett. Kovács bácsi egy szót is alig tudott szólni, de nem sokkal később ő is ott állt a fehérruhások között. Ez az evangélizáció őt is meggyőzte.”⁴⁰

³⁹ Békehírnök 1957. november 1. 4. old.

III/2/c/γ Összegzés

Amíg Csetény községben mindez, ami eddig leíratott megtörtént, sok minden végbement, és nehéz eldönteni, hogy melyik időpont lehet az, amikor megalkulnak tekinthető a gyülekezet. Így a legreálisabb az, ha 1922-től, Jakab Sándor kirendelésétől vesszük hivatalosan is megalkulnak a gyülekezetet. Ugyan Baptista Egyház statisztikai nyilvántartásában sokkal korábbi időpontokat lehet találni⁴¹, de azok eltérő volta miatt nem adnak bizonyosságot a megalakulás pontos időpontja felől. Jóllehet már 1922 előtt több mint tíz évvel jelent meg az első bibliaárus a faluban, és attól kezdve folyamatosnak tekinthető a hívők jelenléte Csetényben.

III/3 A GYÜLEKEZET ÉLETE 1922-1937 KÖZÖTT

III/3/A JAKAB PÉTER AZ ELSŐ KÉPZETT LELKÉSZ

A csetényi gyülekezetből Jakab Péter 1923-ban kezdte meg tanulmányait a Teológiai Szemináriumban.⁴² Róla, a szemináriumi éveiből kevés feljegyzés maradt. Itt ezek alapján tudhatunk meg néhány dolgot az ifjú szeminaristáról.

Az egyik Békehírnökben ezt olvashatjuk róla: „Jakab Péter testvér karácsonykor és több más alkalommal Csetényben szólt Isten szeretetéről, azután Bakonycsere nye, Veszprémvarsány és Táp gyülekezeteiben tett látogatást. Több helyen szép

⁴⁰ Békehírnök 1957. november 1. 5.old.

⁴¹ Az egyházi statisztikákban szereplő dátumok a gyülekezet alapítási éveként: 1912; 1914; 1920. Az első két adat egy személytől, Jakab Pétertől, míg a harmadik Mónus Dánieltől származik. Ezekhez a dátumokhoz köthető egy-egy esemény, de hivatalos megalakulásnak nem tekinthetőek. 1912-ben volt talán az első nyilvános összegyülekezés. 1914-ben került Patonai Jánosékhöz az gyülekezési hely. 1920-ban épülhetett fel az imaház. Alapító okirat hiányában ezek a dátumok nem adnak egyértelmű megalakulási tény. Igaz, hogy az 1922-es eseményről sincs hivatalos okirat, de azt egy nagyobb, a József utcai gyülekezet képviselője és más neves ember jelenléte hitelesítheti.

⁴² Emlékkönyv a Baptista Teológiai Szeminárium alapításának 75. évfordulójára 204.old.

érdeklődést tapasztalt. A tápi testvérekkel Tápszentmiklóásra rándult át, ahol még nincs gyülekezet, de az evangéliumot sokan örömmel hallgatták.”⁴³

Egy másik Békehírnökben pedig a következő található: „A szemináriumban a húsvéti szünet április 3-15-ig tartott s ezt az időt a tanulók az Úr szőlőjében való munkálkodásra használták fel ... Jakab Péter testvér Veszprém megye két községében Bakonycsernyén és Csetényben tett bizonyoságot az Úr Jézus feltámadásáról s üdvözítő kegyelméről ... Reviczky Mátyás testvér részben Jakab testvér társaságában, részben egyedül Sikátor pusztán, Bakonycsernye, Csetény, Táp és Ács községekben hirdette Isten Igéjét. Mindenütt érdeklődés, ragaszkodás van az evangélium iránt.”⁴⁴

Ezek a feljegyzések hiteleseknek tekinthetők, de ezeken kívül csak a faluban élők elbeszélései alapján tudunk néhány dolgot. Ezeknek lényege az, hogy Jakab Péter a Teológiai Szeminárium elvégzése után ugyan az Észak-Dunántúlon szolgált, de nem csetényi központtal. A Csetényben élők visszaemlékezéseikben azt említik, hogy a teológiai tanulmányai után a helyi gyülekezetben általában Jakab Sándor szolgált. Az 1928. évet követő néhány évben inkább más területeken missziózott. Erre lehet igazolás az a két Békehírnök tudósítás, melyben téti és pápai szolgátairól találunk híreket. Ezek a következőket tartalmazzák:

„A Dunántúl az a része hazánknak, amely az evangélium számára a legkevésbé megmunkált talaj. Azért minden lépés nagy jelentőséggel bír. Egy év óta Jakab Péter szemináriumot végzett testvér dolgozik Győr, Veszprém és Vas megyék területén, olykor tovább is. Május 26-án egy testvéri csoport volt együtt Téten, hogy hálával örvendjen Isten kegyelme megnyilvánulásának. Az Úr Jézus példájára és tanítására 6 megtért bűnös merítkezett be a községtől több mint hat kilométernyire folyó Marcal vizében. A bemerítést Kristóf Domokos szemináriumi tanár végezte. Megjelent Téten a tordas-gyurói fúvózenekar s nagy áldással működött.

⁴³ Békehírnök 1925 32. old.

⁴⁴ Békehírnök 1925 128. old.

A bemerítkezettek Gecse, Ponyvápuzsza (Malmosok) és Kemenesmagasi helyekről valók. Tét községben nagy érdeklődés nyilvánult meg az evangélium iránt. A víznél mintegy ötszáz főnyi közönség volt jelen, köztük a szolgabíró is. Összejöveteleinken is, amelyeken az igét Kristóf és Herter Pál testvérek hirdették, sokan vettek részt. Tapasztalható volt a lakosság jóindulata és vendégszeretete. Gondoljunk többet a Dunántúl meg nem munkált vidékére!”⁴⁵

„Pápán, ebben a dunántúli, vegyesen katolikus és református színezetű városban, ahol a reformátusok a múlt századokban sok üldözésnek voltak kitéve, augusztus 31-én a Tapolca vizében két podványpusztai asszony a mi Üdvözítőnknek példájára bemerítkezett. Az Úrnál van ennek az eseménynek a folytatása. A bemerítés napján nagy távolságokról összejöttek testvéreink és az evangélium után érdeklődő lelkek. Jakab Péter prédikátor testvér lakásán és udvarán, valamint a Tapolca partján sokan hallották a megtérés evangéliumát. A Dunántúl megmunkálatlan területén szétszórta élő és dolgozó testvérek az Úr kegyelmében bízva kérik a testvériség imádságos lelki támogatását.”⁴⁶

Ez utóbbi tudósításból kiderül, hogy Jakab Péternek Pápán volt lakása. Így válik egyértelműbbé, hogy a teológiai évek után nem Csetényben szolgált. Egy későbbi, 1934-es feljegyzés már azt említi, hogy Csetényből indul misszió útra. Erről, és a teljes misszió útról a következőket írja:

1934 november 10 „Misszióhírek a Dunántúlról. „Hosszas betegségem után - melyből végre ismét felsegített az Úr - újra az evangélium szolgálatába léptem. Az első nagy körutamra (1934) szeptember 18-án indultam Csetényből, az 50 kilométernyi távolságra fekvő Szentgál községbe, ahol szépszámú hallgatóság előtt hirdetem az Isten igéjét. Szentgálról Tapolcafőre indultam gyalog, de Isten örvendetessé tette a 36 kilométeres utat, mert adott egy kedves útitársat egy magyaróvári vegyész mérnök személyében, akivel egész úton Isten útjairól beszél-

⁴⁵ Békehírnök 1929 187. old.

⁴⁶ Békehírnök 1930 szeptember 6. 296. old.

hettünk. Amire ezt a 86 kilométeres utat megtettem, 3 magyar községet és 23 német községet érintettem. Az a kérdés foglalkoztatta lelkemet, hogy vajon mikor lesz egy német ajkú misszionárius a Dunántúlon. Testvérek, imádkozzatok a dunántúli misszióért, hogy mihamar megindulhasson a munka a német falvakban is. Mi, magyarok itt a Dunántúlon mindent megteszünk, amit csak tehetünk. „Egész Dunántúl a körzetünk!” - ez a jelszavunk. Tapolcafőn imádkoztunk az evangélium terjedéséért és aztán Pápara mentem, ahol családi látogatást tettem és házi istentiszteletet tartottam. Páparól Kemenesmagasira és Vönöckre mentem, ahol szintén kedves órákat töltöttünk az Úr lábainál. Vönöckről Gecsére mentem és egy örömteljes napot töltöttem a gyülekezetben. Innen Ponyvád-pusztára mentem, ahol szépszámú hallgatóság előtt hirdettem az Isten igéjét. Továbbmenve Rábaszentandrásra értem, ahol a nyár folyamán bemerítést tartottunk. Este örömmel hirdettem az igét a szépszámú hallgatóság előtt. Tétre érkezve szintén sok örömben és áldásban volt részünk. Tétről Vecsei-pusztára mentem. Itt az egész pusztalakossága hívókból áll. Este szépszámú hallgatóság jelent meg, akik előtt alulírott, Káldi József és Lukács József testvérek hirdették Isten igéjét. Innen Leszárpusztára mentem. Ezen a pusztán volt már egy szépen fejlődő kis gyülekezet, de az ellenség nagy rombolást végzett, mert a hívőket kiüldözték. De hála az Úrnak, már lankad a sátán ereje. Újra vannak testvérek és barátok e helyen. Folytatva utamat, Győrújfalun sok örömünk volt az Úrban. Majd Győrságra mentem, ahol szintén szépszámú hallgatóság előtt hirdettem az Isten igéjét. Ezzel véget ért a 300 kilométeres utam, és hazafelé indultam. Útközben egy teknőcsináló cigánnyal találkoztam, akivel együtt folytattam utamat és sok szép lelki tanításban részesítettem, amit az örömmel fogadott. Egész körutamon mindenütt megtapasztaltam Isten támogató kegyelmét. Jelentem még, hogy evangélizáló hét volt Csetényben október 13-20-ig, amikor Juhos testvér, körzetünk új evangélistája érkezett köznénk kedves nejével, és egy hetet időzött köztünk. Minden este istentiszteletet tartottunk és énekeket gyakoroltunk. Az Úr áldja meg az elhintett ige magvakat és

kedves Juhos testvért nejével együtt, hogy a dunántúli missziónak hű munkásai legyenek mindvégig!"⁴⁷

Ebben a beszámolóban ugyan sok más, Csetényen kívüli esemény is leíratott, amit azért tartok szükségesnek megemlíteni, hogy lássuk a Dunántúl helyzetét. Ugyanis ami régen nehézség volt, az ma is az. Régen is kevés volt a munkás, ma is. Régen is „kemény” területnek bizonyult, ma is. Bár sok nehézséggel kellett szembenézni az akkori szolgálattelvőknek, mégis örömmel végezték munkájukat. Nem ismertek távolságot, fáradságot akkor, amikor az Úr ügyében járták a Dunántúl „kemény”, de mégis „szántható” területeit. Ilyen örömről, testvéri békéről, megelégedettségről számol be Jakab Péter egyik írásában:

„Hitmélyítő és körzeti gyűlés Csetényben. Szeptember 14-15-én gazdagon megáldott bennünket az Úr, mikor 10 község testvérisége gyűlt össze a Mester lábainál. (Egy 72 éves nőtestvérünk két napig utazott, hogy részt vegyen a gyűlésen.) Szeptember 13-án este alulírott a 84. Zsoltár alapján üdvözölte a megjelenteket és Baranyay Mihály utazótitkárt, majd imában Isten áldását kértük együttlétünkre. Szombat reggel Vass Ferenc testvér vezette az imaórát, melyen mindenki imádkozott, majd Baranyai testvér tartotta meg tanítását Jézus gyermekkoráról, személyiségéről és neveiről. Az esti evangélizáláson többen felszólaltak Isten igéjéből a szépszámú hallgatóság előtt. Vasárnap délelőtt Baranyay testvér erről beszélt: „Kicsoda vagy, Uram?” - melyet szépszámú hallgatóság figyelme kísért. Este ismét áldott evangélizálásunk volt, több bizonyágtétellel; örvendtünk a sok szép éneknek és más előadásnak.

Körzeti tanácskozásunk a legjobb hangulatban és egyetértésben folyt le. A régi nagy körzetet, amely öt vármegyére terjedt, három körzetté osztottuk fel: Tét, Táp és Csetény központokra. A téti körzet munkaterülete Tét, Pápa, Csorna és Celdömölk környéke, ahol nagy szomjúság tapasztalható az ige után. A tápi körzet misszióterülete Táp, Győr és Kisbér környéke, míg a csetényi körzet munkaterüle-

⁴⁷ Békehírnök 1934. november 10. 357. old.

te a Bakony vidéke. Hisszük, hogy az Úr megáldja a nevében végzendő munkát. A konferencia egész ideje alatt éreztük az Úr Jézus közelségét. A Márták szorgalma és áldozatkészsége példás volt, úgy hogy mindenki ott maradt és együttesen dicsőítettük az Urat. Isten áldása legyen az elhangzott igén.”⁴⁸

Jakab Péter nem csak egyedül járta a misszió mezőt, hanem olykor a gyülekezet is részt vett abban. Egy ilyen, a fiatalokkal együtt végzett misszió útról ad beszámolót saját elbeszélésében.

„A csetényi gyülekezet ifjúsága áldásos misszió utat tett Jakab Péter testvér vezetésével Ösküre szeptember 1-én. Megelőző este imaóra volt, melyen tapasztaltuk Isten nagy kegyelmét. Másnap egész napon bizonysgot tettünk szóban és éneken Isten szeretetéről, amit nagy figyelemmel hallgattak a megjelentek. Este Nádasladányba mentünk, ahol szintén áldásos evangélizálásunk volt, nagy érdeklődés mellett.

Csetényben szeptember 4-5-én gyakorlatozott a soproni gyalogezred egyik zászlóalja és ez jó alkalom volt a katonák előtt az igehirdetésre. Mindkét este zsúfolásig megtelt az imaház érdeklődő katonákkal, akik előtt Jakab Péter és Jakab Sándor testvérek hirdették Isten igéjét. A katonák odaadással hallgatták az igét, és ők kérték, hogy másnap este (szeptember 5-én) szintén beszéljünk nekik az evangéliumról. Isten áldása kísérje a magvetést.”⁴⁹

Jakab Péter sokat dolgozott, fáradozott a misszióban. Csetényben gyakran szolgált együtt Jakab Sándorral, aki a gyülekezet kirendelt vezetője volt. Jakab Péter azonban egész életét nem tudta ebben a munkában tölteni. Ez azért volt így, mert megbetegedett, és nem tudta ellátni azokat a feladatokat, amit korábban ellátott. Annyi ismert a betegen élt időszakról, hogy Csetényben lakott, de már nem szolgált úgy, mint lelkipásztor.

⁴⁸ Békehírnök 1935. szeptember 28. 286. old.

⁴⁹ Békehírnök 1935. október 5. 293. old.

Mondhatni nem túl idősén zárult le földi élete. 1964. április 9-én temették a csetényi baptista temetőben. Földi életének 65. Évében távozott az örökkévalóságba. Életében jellemezte az aktív szolgálat, betegség türelmes hordozása, de minden-
nel együtt legfőképpen az Úr iránti igaz hűség.⁵⁰

Ezt megelőzően 1961-ben hunyt el szolgatársa Jakab Sándor. Több évtizeden át vitte a csetényi gyülekezet ügyeit mint annak vezetője. Ő 74 évet kapott az Úrtól. Rá is jellemző volt az Isten iránti hűség.

III/3/B A CSETÉNYI GYÜLEKEZET FÚVÓSZENEKARA

Egy felmérés alapján - amit az egyházunk központilag végzett - mondható el, hogy Csetény az elsők között volt a fúvós zenekarok megalakulásában. Ez alapján 1923-ban alakult meg a fúvószeneke Csetényben.⁵¹ A megalakulásról és a zenekar munkájáról a következő beszámoló néhány információt ad:

„A csetényi gyülekezet fúvózenekara múlt év november havában alakult. Első kiképzésünket Katona Mihály testvértől, a péceli fúvózenekar tagjától nyertük, aki azonban 9 napi tanítás után kénytelen volt hazatérni. Ezért az időért is köszönettel tartozunk neki. Három havi tanulás után Urunk annyira megáldott, hogy elhátároztuk, megkezdjük zenekarunkkal a missziómunkát. Nem csekély áldozattal járt ez, mivel vidékünkön igen ritkák a vasútvonalak s így az utak nagy részét - 50-60 kilométeres utat - gyalog kellett megtennünk. Amerre jártunk, mindenütt nagy érdeklődést tapasztaltunk, mert az emberek tudomást szereztek arról, hogy a baptista hívők zenéjükkel és énekükkel arra törekednek, hogy megkedveltessék Jézus Krisztust. Láttuk és tapasztaltuk, hogy az emberek általában nem érzik jól magukat s vágyakoznak világosság után. Ez bennünket még jobban serkent arra,

⁵⁰ Békehírnök 1964. július 15. 15. old.

⁵¹ Bányai Jenő: A magyarországi Baptista Egyházzene Története 264. old.

hogy vigyük az örömhírt mindenfelé s megismerje minden lélek, hogy csak az Úrban van igazi öröm. Utunkat Veszprémvarsány felé vettük, ahol a testvérek már nagyon vártak minket. Február 2-án érkeztünk oda s az esti órákat a gyülekezetben töltöttük nagy örömök között. Másnap Táp felé vettük utunkat. Amely községen keresztülmentünk, mindenütt egy-két éneket eljátszottunk, így igen sokan csoportosultak körénk, mi pedig traktátusokat osztogattunk. Ilyen dicső munkában foglalatoskodva, észre sem vettük fáradságunkat. Tápon ugyancsak nagyon örvendtek a testvérek megjelenésünknek és annak a hatásnak, melyet a zenekar keltett a községben. Adja az Úr, hogy zenekarunk hangjai és az igehirdetés sok lelket felébresszen a bűn halálos álmából.”⁵² Ebben az időben talán Jakab Istvánné szül. Kovács Katalin⁵³ volt a zenekar vezetője. Ő már iskolás korában jó zenei tehetséggel rendelkezett. A közösség egyik tagjának birtokában levő harmóniummal karmesterré képezte magát. Ő lett a gyülekezet karmestere. Ebben a szolgálatban 1928-ig volt. Az 1926-ban bemelegített Csizmadia Pál Kovács Katalinhoz járt karmesteri ismeretekre szert tenni. Mivel jó adottságokkal rendelkezett hamar elsajátította a szükséges ismereteket, így ő lett a zenekar vezetője.⁵⁴

III/3/C A „SZAKÍTÓPRÓBA”

Az 1920-as években a gyülekezetnek szembe kellett néznie a külföldről érkezett karizmatikus irányzattal. Ez egy Mihók Imre nevű emberen keresztül érkezett Cseténybe.

Mihók Imre bakonycsérnyei származású volt, aki kivándorolt Amerikába. Kinti megtérése után 1926-ban jött haza feleségével együtt. Hazajövetelekor egy, abban

⁵² Békehírnök 1924. március 15. 77. old.

⁵³ Kovács Katalin, az ebben az időben (1920-as évek elején) szemináriumi tanulmányait végző Jakab Péter bátyjának a felesége volt.

⁵⁴ Nagy Lajos saját feljegyzéseiből

az időben teljesen újak számító értelmezését hozta a szentlélekkeresztség és a Szentlélek munkájának, megnyilvánulási jeleinek tanában. Először szülőfalujában próbálkozott tanait elhinteni. Ott akkor még kevés baptista hívő volt. Amikor Mihók Imre először prédikált Bakonycsernyén, akkor a csetényi gyülekezet többsége és a zenekar éppen ott szolgált mint vendég. A különös prédikáció érdeklődést ébresztő hatása tűzével jöttek haza a csetényiek, és számoltak be a különös eseményről. A következő vasárnap már Csetényben hirdette tanait Mihók Imre. Itt az 1887-ben született, az akkori időben a baptista gyülekezet kirendelt vezetőjével, Jakab Sándorral vette fel, s mélyítette el a kapcsolatot. Először itt voltak olyanok, akik a hirdetett, újdonságnak számító szentlélekkeresztséget és a nyelveken szólást „magukévá tették”.⁵⁵ Az 1926-os statisztikai adatokban látható az, hogy a gyülekezet létszáma jelentősen csökkent. Ennek az volt az oka, hogy azokat az embereket, akik a Mihók Imre által hirdetett tanokat elfogadva külön közösséget alkottak. Ez az esemény nagyon megpróbálta, s egyben meg is osztotta az egyébként lelkes, a vidéki viszonylatban nagy létszámúnak számító, kb. másfél évtizede élő gyülekezetet. Ennek, a pünkösdi hatásnak eredményeképpen a csetényi gyülekezet tagsága majdnem teljes létszámban az új irányzathoz csatlakozott. Baranyay Mihály szövetségi titkár több ízben megfordult Csetényben, és gyakran emlegette, hogy mindössze „négy szem” baptistát talált ott.⁵⁶

Itt úgy tűnik, hogy az 1926-os eseményekkel záródik ez az időszak. Ez csupán azért van így, mert a fejezetben utolsó helyre került ez, a gyülekezet és az egész ország életében⁵⁷ nagy jelentőséggel bíró esemény. Korábban Jakab Péter életének szakaszaiban megtalálhatók az 1937. évig történt, a gyülekezet szempontjából fontos, és a feljegyzésekben emlékekben megmaradt események.

III/4 1937-NAPJAINKIG

⁵⁵ Nagy Sándorné Kálmán Zsófia saját feljegyzéséből

⁵⁶ Sáhó Miklós saját feljegyzéséből.

⁵⁷ Fontos megjegyezni, hogy erről a helyről, nevezetesen Csetényből indult ki a pünkösdi mozgalom Magyarországon. Nem mintha ez érdeme lenne a helyi baptista gyülekezetnek, csupán tény.

1937-től Sáhó Miklós (szül.: 1911-ben) volt a csetényi Baptista gyülekezet lelkipásztora. Ekkor mindössze 26 éves volt. Élete addigi szakasza is sok érdekeséget tartogat magában. Ugyanis szülőfalujában, Tápon gyermekkorában eljárt a hívők vasárnapi iskolájába. A kis, 7-8 fős taglétszámú gyülekezetben tért meg. Ekkor 1927-ben 16 éves volt. Visszaemlékezésében életének küzdelmes korszakának kezdeteként említi ezt az időszakot. Ezt azért teszi, mert megtérése után folyamatos ellentétben állt családjával. Ennek eredménye volt az, hogy távoznia kellett a szülői háztól. Ekkor került először Cseténybe. Itt munkát kapott egy hívő családnál. A gyülekezetbe hamar beilleszkedett, mert ott fiatalok is voltak. Nagyon jól érezte magát a hívők között. Az „édeni” állapot csupán három hétig tartott, amikor is eltávozása miatt megijedt szülei keresésük eredményeképpen megtalálták és hazavitték. Megengedték neki, hogy járjon a hívőkhöz. Néhány hónapig békeesség volt a gyermek és szülei között. Azonban minden a régi állapotba került vissza. Újra sokat kapott hitéért. Másodszor is el kellett hagynia a szülői házat. Ekkor Győűfalura került, ahol dolgozott. Később 1928. július 29-én merítkezett be Tatabányán Pannonhalmi Béla által. 1929-től Jakab Péter mellett dolgozott a lelki munkában. 1929-ben, a szemináriumban tartott tanfolyamra szeretett volna jelentkezni, de különböző akadályok miatt ez nem valósult meg. Az 1931. évben meghirdetett szemináriumi felvételi felhívásra Vass Ferenc tatabányai lelkipásztor biztatására jelentkezett. Felvételt nyert, 1931-35 között végezte tanulmányait. Pásztori szolgálatát a tanulmányi ideje közben körzette fejlődött szülőfalujában kezdte. Cseténybe nőülés útján került 1937-ben. Ekkor kötött házasságot Jakab Zsófiával, aki a csetényi baptista gyülekezet 1922-ben kirendelt vezetőjének a lánya volt. Felesége és annak szülei kívánságára telepedett le Csetényben. Itt a pünkösdi mozgalom által igen megtépázott gyülekezetet talált. A felbomlóban levő baptista gyülekezet egyik tagja azt javasolta, hogy ne jöjjenek össze, mert nem érdemes. De egy baptista érzelmű nő erre azt válaszolta: Ha senki sem jön már a gyülekezetünkbe, a lámpát este az istentisztelet idején akkor is gyűjtsuk

meg, hogy világítson. Ez hasznos és jó ötlet volt. Sáhó Miklós nem prédikált a pünkösdiel szemben, nem szállt velük szembe. Ellenben elkezdte látogatni a családokat, házaknál tartott istentiszteleteket. A kitartó munka eredménye lassan megmutatkozott. Lassan kezdtek visszatérni a baptista gyülekezetbe, és új megtérők is voltak, zömében fiatalok. Sáhó Miklós és munkatársai különös hangsúlyt fektettek a fiatalokért végzett munkára. Lekötöttük őket az énekkel és zenével. Egy kétéhetes zeneelméleti tanfolyamot szerveztek Csetényben, amin 26-an vettek részt. Sáhó testvér két héten keresztül nappal zené elméletet és éneklést tanított, esténként pedig hirdette az evangéliumot. Mindig voltak új hallgatók Így szerveződött meg újra az énekkar és később a zenekar is. A gyülekezet is erősödött, és az imaház lassan megtelt hallgatókkal, érdeklődőkkel, törekvőkkel. A reményvesztett állapotból így emelkedett ki a csetényi baptista gyülekezet.

A második világháború alatt a pünkösdi gyülekezetek működését betiltották. Aki akart mehetett a baptista közösségbe, mindenkit szeretettel fogadtak.

A dunántúli területen sok gyülekezetből a lelkipásztorok eltávoztak, többnyire anyagi okok miatt. Az „árván” maradt közösségek nem rendelkeztek olyan adottságokkal, amivel el tudtak volna tartani egy lelkipásztort. Így Sáhó Miklóst hívták mindenhol. Ebben az időben 35 állomást kellett látogatnia, gondoznia az ország egynegyed részén egyedül szolgáló Sáhó Miklósnak. Háború után a sebek lassan begyógyultak, a gyülekezetek szintén lassan, de erősödtek. Így valósult meg az, hogy 1955-ben öt lelkipásztort hívtak meg a Dunántúlra, akiknek fizetést is tudtak adni. 1956-ban költözött családjával együtt Békés megyébe Csetényből.⁵⁸

III/4/B A GYÜLEKEZET ÚJ HELYRE KÖLTÖZIK

⁵⁸ Sáhó Miklós saját feljegyzéséből.

1957-ben a teológiai tanulmányai elvégzése után került Cseténybe Mónus Dániel. Beiktatásáról a Békehírnök ezt őrizte meg az utókor számára:

„Október 13-án lelkipásztor fogadtatási ünnepélyt tartottunk. Ez ünnepélyes alkalmalmmal Mónus Dániel lelkipásztort és feleségét üdvözölhettük, mint a győri körzet új munkásait. Az ünnepélyen Skocz János nagyvarsányi lelkipásztor, majd az új lelkipásztor szolgált Istennek Igéjével.

A fogadtatási ünnepélyen elhangzottak a körzet küldötteinek jókívánságai, valamint szolgatársi jobbot nyújtottak a megjelent egyházak lelkipásztorai is. Isten áldása nyugodjék az új munkáson és munkaterületén!”⁵⁹

Egy évvel később 1958. szeptember 14-én testvéri találkozó volt Csetényben, ahol Kovács Géza újpesti, és Juhász János balatonszemesei lelkipásztorok hirdették Isten megmentő üzenetét.⁶⁰

Mindeddig azon a helyen jöttek össze a hívek, amit kb. 1920-ban, az 1864-ben született Jakab Sándor telkén építettek. Az 1962-es gyülekezeti statisztikából⁶¹ derül ki, hogy 1957-ben adódott egy lehetőség arra, hogy a gyülekezet egy eladó ingatlant a hozzá tartozó kis telekkel megvásároljon.⁶² A vétel a gyülekezet, Bog-nár József a gyülekezet vezetője, és Nagy Lajos által közösen vállalt tehermegosztás alapján jöhetett létre. A gyülekezet így a fennállásának története során ötödik összejöveteli helyre került.⁶³ A vásárlást követően, 1961-ben kis átalakulást végeztek az „új” imaház belsejében. Egy közfal eltávolításával megnagyobbították a gyülekezeti termet. Az átalakítást egy hét alatt elvégezték. Az előző munka elvé-

⁵⁹ Békehírnök 1957. november 15. 7. old.

⁶⁰ Békehírnök 1958. december 15. 10. old.

⁶¹ A függelékben megtalálható. Abban az imaház címét illetően elírás lehet, mert egy korábbi statisztikában 47-es szám van megadva az imaház házszaámaként, az itt idézett statisztikában pedig 74. Az előbbi a valószínűbb szám.

⁶² Ez az a hely, ahol ma is található az imaház.

⁶³ Nagy Lajos saját feljegyzéséből.

gezte után 1962-ben felmerült a bemeztő medence építésének szükségessége. A gyülekezeti pénztárból ezt már nem lehetett megvalósítani. Így ajánlotta fel Mónus Dániel, hogy ő állja a költségeket. Az ő felajánlásához még Nagy Lajostól is kapott segítséget a gyülekezet 5 mázsa cement ajándékozásával. Így készülhetett el a bemeztő medence is.

Szolgálatának kezdeti éveiben nehézségek voltak a pünkösdi gyülekezettel kapcsolatban. Később ez egy bizonyos fokon rendeződött annyira, hogy 1959-ben közös Aliánsz imahetet tartott a két gyülekezet. Ezen az imahéten merült fel a közös úrvacsora igénye, amibe Mónus testvér nem egyezett bele. Az imaheti jó tapasztalok eredményeképpen született döntés arra, hogy minden hónap utolsó vasárnapján közös alkalmon vegyen részt a baptista és a pünkösdi gyülekezet. Ez azonban „tiszavirág életű” volt.

Mónus Dániel Győrbe járt Cseténybe havonta egy alkalommal. Amikor Cseténybe jött, akkor péntektől vasárnapig tartózkodott a faluban. Ez idő alatt végezte pásztori teendőit.

1963-ban szolgálati helyet változtatott, a csömöri gyülekezetbe folytatta a szolgálatát. Így a csetényi gyülekezet pásztor nélkül maradt.

III/4/C A TRAGÉDIA

Egy évvel Mónus Dániel szolgálati hely változtatása után egy fiatal, szeminárium tanulókat befejező pásztor került a gyülekezetbe. A Békehírnök így tudósít az avatásról: „Avatás csak egyszer van minden pásztor életében, de a gyülekezet életében sem mindennapos esemény ez. A csetényi kis baptista gyülekezetben 1965. szeptember 19-én avatta fel Sólyom Miklós végzett teológust Herjeczki András testvér, az Országos Misszióbizottság titkára. A környező gyülekezetek küldöttein, valamint a helyi református egyház képviselőin kívül a Wesselényi utcai, Csömöri és Pestimrei Gyülekezet képviseltették magukat. E gyülekeze-

tek már korábban is kapcsolatban voltak az új lelkipásztorral. A csetényi gyülekezet vendégszeretete, valamint az avató ünnepség meghitt, bensőséges légköre sokáig emlékezetes marad minden résztvevő számára.”⁶⁴

Ez az ifjú pásztor volt az első olyan szolgálattevő, aki csak a csetényi gyülekezet gondozásával foglalkozott. A gyülekezet ekkorra erősödött meg annyira, hogy ha keveset is, de tudott fizetést adni a lelkipásztorának.

Mind a fiatalok, mind az idősebbek hamar megszerették ifjú pásztorukat. Példás volt szerénysége, mértékletessége, jószívúsége. Fiatal koránál fogva könnyen tudott a fiatalokkal és a gyerekekkel foglalkozni. Volt alkalom, amikor 30 gyerek is volt együtt, és tanította őket.

Szolgálati ideje alatt épített a gyülekezet a korábban vásárolt ingatlanhoz egy kis előteret, és ezzel együtt adták meg az épületnek az imaház jellegűt egy magasított, tornyos homlokkal felhúzásával.

Ezért volt igen megrendítő balesete miatti halála. A Békehírnök így tudósította az ország testvériségét a tragédiáról:

„Sólyom Miklós (1940-1967)

1967. október 12-én a napilapok közleményéből országszerte ismertté vált a szomorú hír: Sólyom Miklós testvérünk, a csetényi gyülekezet lelkipásztora közlekedési baleset áldozata lett. Mindnyájunkat megdöbbenett ez a váratlan haláleset, hiszen az alig 27 éves, lelkesedéstől buzgó fiatal szolgatársunk nagy reménységgel munkálkodott az Úr szőlőjében.

A Teológiai Szemináriumot három évvel ezelőtt végezte el, azután lelkesen vállalkozott dunántúli szórványmisszió fárasztó munkájára. Váratlan halála nemcsak a szűkebb családnak, hanem a csetényi gyülekezetnek is komoly veszteséget jelent.

⁶⁴ Békehírnök 1965. október 15. 8. old.

Sólyom Miklós testvér temetése október 15-én, vasárnap, szülőfalujában, a szabolcsi Vaján történt. A gyászistentiszteleten résztvevők száma megközelítette a kétezret. Nemcsak a falu lakói, hanem a környékbeli gyülekezetek tagjai is tekintélyes számban jelentek meg.

A gyászistentiszteleten Egyházunk Elnöksége nevében Nagy József alelnök testvér hirdette a vigasztalás igéit. Ésaías 57,1 alapján rámutatott arra, hogy noha emberileg az elhunyt maga is hozzájárult a tragédia bekövetkezéséhez, mégis az egész eseményt - mint mindent, ami eddig az ő életében történt -, Isten kezéből kell elfogadnunk és e gyászban nem az okot, hanem Isten célját kell megértenünk és ez vigasztalást nyújthat a legnagyobb fájdalomban is.

... a csetényi gyülekezet megbízásából Herjeczki András budapesti lelkipásztor búcsúzott az elköltözött lelkipásztortól....

Sólyom Miklós lelkipásztor testvérünk helye váratlanul üres maradt. A nagy úrt egyelőre csak fájdalom és gyász tölti meg. Együtt érző szívvel osztozunk a gyászolókkal és azért imádkozunk, hogy Istenünk vigasztaló kegyelme gyógyítsa be a sebeket és szeretete töltse be az úrt.”⁶⁵

III/4/D AZ ELSŐ ÉS EGYETLEN NŐI PÁSZTOR A GYÜLEKEZETBEN

A gyászban levő gyülekezet dolgait Herjeczki András, mint ügyintéző vette a kezébe. Két éves gondozás után az 1969-ben teológiai tanulmányait elvégzett Czimmer Editet hívta meg a gyülekezet a pásztori szolgálatra. Ez nem volt a leggyengébb dolog. A gyülekezetben többen is nehezményezték azt, hogy egy nőről van szó. Eddig még nem volt példa arra, hogy nő lett volna egy gyülekezet lelkipásztora. Jogos lehetett a fenntartás a gyülekezeti tagokban. Nem csak a gyülekezet némely tagjában felmerült kétely volt az akadály, hanem az egyházközpont

⁶⁵ Békehírnök 1967. november 1. 7. old.

hozzállása is. Nehezen akartak beleegyezni abba, hogy a meghívott személy a meghívást elfogadva megkezdje szolgálatát Csetényben. Többszöri levélváltás után azonban mégis létrejött a „frigy”.

A vidéki kis faluba történő leköltözés után a gyülekezet a meglévő egy szobát, ami a szolgáló pásztor szállási helye volt, kiegészítette egy kis konyhával és fürdőszobával. Ezzel komfortossá tették pásztoruk lakáskörülményeit.

Függetlenül a női mivoltától helyesen fejtegette Isten igazságait a gyülekezetben. Szerették hallgatni műveltségéből eredő, megfelelő stílusban előadott tanításait. Bár tehetsége nem túl sok volt a zene területén, de mégis biztatta az énekkart az éneklésre.

Szolgálati idejéből egy békehírnök feljegyzés a következőket említi meg: „Csetény. - A csetényi kis gyülekezetről talán nem lehetne sok újságot írni, mégsem közömbös dolog, hogy ott ez esztendőben volt először megtartva mind a két imahét. Éveken át érezték testvéreink a vágyat a közös imádkozásra, amikor megkapták a Szabad Egyházak Tanácsától is a felhívást, de valami mindig megakadályozta a szabadegyházi együttes imádkozást. Most - engedve a Lélek indításának - mindkét héten együtt volt esténként a testvériség, természetesen megosztott igeszolgálatokkal. Csetényi testvéreink az Aliánsz imahéten a pünkösdi gyülekezettel időztek együtt esténként a közös témák jegyében. Az imaórák mindig látogatottak voltak. Isten Igéje mindvégig a benne hívők egységét és egymás iránti megbecsülését munkálta.”⁶⁶

A pásztor jó szervezőképességéről, munkához való hozzáállásáról tanúskodik, hogy az imaheti alkalmakon túl diakónusnapot is tartottak a csetényi gyülekezetben:

„Csetény. - Húsvét másnapján diakónus-nap volt a gyülekezetben. Ezen részt vettek a székesfehérvári, a győri és a neszmélyi diakónus testvérek is, továbbá dr. Meláth Ferenc testvér, az Országos Diakónus Bizottság elnöke, Csabai János test-

⁶⁶ Békehírnök 1972. április 15. 36. old.

vér, a Dunántúli Egyházkerület Diakónus Bizottsága elnöke, valamint két pécsi diakónus testvér is.

Az együttlét összefoglaló témája ez volt: A feltámadt Jézus tanúi. Azzal a reménységgel zárult e szép - a csetényi gyülekezetben ritka - alkalom, hogy hatása még sokáig tapasztalható lesz a gyülekezet életében és szolgálatában.”⁶⁷

Czimmer Edit a csetényi gyülekezet első és eddig egyetlen lelkipásztora 1973-ban búcsúzott el szeretett és szerető gyülekezetétől.

III/4/E ÚJRA KÖRZETI ÁLLOMÁSKÉNT, DE IMAHÁZAT ÉPÍTVE

Czimmer Edit szolgálati helyének váltása után a gyülekezet ismét a győri körzethez lett csatolva. Így lett 1973-tól a gyülekezet lelkipásztora Pócsik Béla testvér. Mivel ebben az időben körzeti állomás volt Csetény, így kevés volt az az alkalom, amikor pásztori szolgálatának megfelelő teendőket végezni tudta. A győri körzet is igen kiterjedt volt, így teljes mértékben érthető volt a helyzet. Szolgálati ideje alatt a legjelentősebb esemény az új imaház építésének elkezdése és befejezése volt. Azért volt szükség az építésre, mert a régi, lakásból átalakított imaház falai egyre salétromosabb lettek. Pócsik testvér felvetésére a gyülekezet kezdeményezte a tervek elkészítését, s kezdtek meg a régi épület bontást és az új építését. A felépült imaház átadásáról a Békehírnökben a következő tudósítás jelent meg:

„A csetényi gyülekezet öröme

A Bakony hegyvonulatai között található ez a kis falu. A baptista misszióknak régi múltja van itt. Kezdetben házaknál tartották az összejöveteleket, majd egy kis hajlékot vásároltak és többszöri alakítással alkalmassá tették arra, hogy Isten népének lelki otthona legyen. A közösség nagyon szerette ezt a kis hajlékot, sok áldást nyert benne és sok élménye fűződik hozzá. Urunk 1977-ben hozta el annak a

⁶⁷ Békehírnök 1972. május 14. 52. old.

lehetőségét, hogy egy korszerű teremben folytassa a gyülekezet az Istent dicsőítő szolgálatot. Az építkezéshez a felettes hatóságaink készséggel és jóindulattal adták meg az engedélyt. Immár egy kedves és vonzó helyiség várja azokat, akik Isten igéje mellett kívánnak felüldülni. Ezt az imatermet 1978. november 19-én hálaadónap keretében vette használatba a gyülekezet. Bár még van néhány - az időjárás viszontagságai miatt szünetelő - befejező munka, de az ünnepekre és az imaheti alkalmakra való tekintettel el akartuk már foglalni új istentiszteleti helyünket.

A környező gyülekezetekből és a helyi közösségekből is eljöttek erre a napra a lelki testvérek, hogy osztozzanak a csetényiek örömeiben. Pócsik Béla testvérnek, a körzet lelkipásztorának megnyitó bizonyoságtétele és imádsága után Vas Ferenc medgyesegyházi lelkipásztor vezette az imaórát. A Lk 18,10-14 terjedő igeszakaszról szólt a buzdítás: Ide imádkozni jövünk. Legyen olyan az életünk, hogy Istennél meghallgatásra találhassanak imádságaink, és mindig áldással távozhassunk innen. Egyházunk vezetőségét Mészáros Kálmán szakterületi alelnök képviselte. Mészáros testvér Salamon király templomszentelési imájából (2Krón 6) merítette az üzenetet. Igehirdetése többek között arról szólt, hogy a templomépítés az élet jele egy gyülekezetben. Azonban lelkileg is növekednünk kell és Isten házává épülnünk, hogy ebben a világban betölthessük szolgálatunkat Isten dicsőségére és embertársaink javára!

A délutáni istentiszteleten az egyházkerület nevében Mizerák Sándor testvér, batonszemesi lelkipásztor adott át üdvözlőt és szolgált az Ige üzenetével. Testvérünk Jákób nagy igéjét választotta textusául 1Móz 28,10-22-ből. Nem mindennapi esemény egy gyülekezet életében, hogy imaházat avathat és Isten iránti hállával vehet használatba egy ilyen szép termet. Legyen tehát ez a hely valóságosan Isten háza, az égnek kapuja, ahol sok ember Istennel találkozik és új szívet nyer tőle! Az Úrral megromlott az ember viszonya a bűn miatt, e hajlékban található „lelki létrák” által hadd állhasson helyre a közösség Atyánk és az ő gyermekei között!

A testvéri összetartozás és jó viszony jele volt az, hogy a megnyitó és hálaadó istentiszteletünkön ott voltak a szomszédos közösségek lelkipásztorai és tagjai is. Somogyi Sándor, a helyi református gyülekezet lelkipásztora, Mátis András, sikátori evangélikus lelkész és Pintér Imre testvér, a pütkösdi közösség pásztorja szölte a buzdító szavakat Isten igéjéből. A gyülekezetből és a vendégek közül sokan úgy fejezték ki örömeiket, hogy egy-egy szép költeménnyel vagy építő bizonyosságtétellel mutattak rá Isten irántunk tanúsított, de meg nem érdemelt kegyelmére. A helyi gyülekezet énekkara mellett a balatonszemesi és a győri testvérek kórusának szolgálataiban is gyönyörködhettünk.

Az a vágyunk, hogy Isten Szentlelke töltsé be imatermünket és a benne időről időre helyet foglaló hívőket!”⁶⁸

III/4/F MÉG MINDIG KÖRZETI ÁLLOMÁSKÉNT ÉS ÚJRA ÉPÍTKEZVE

1980. év elején a pásztor nélkül levő Győr-Csetény körzet meghívó kérésére igenlő választ kapott Mészáros Kálmán teológiai hallgató részéről. A szolgálati hely elfoglalása azonban csak augusztusban történt meg. Az ünnepélyes fogadtatás 1980. augusztus 31-én történt meg Győrben.⁶⁹ Felavatása egy évvel később 1991. július hetedikén a csetényi baptista imaházban került megrendezésre.⁷⁰ Mivel a csetényi gyülekezet továbbra is körzeti állomás maradt, így a lelkipásztor csak igen keveset tudott tevékenyen részt venni a gyülekezet életében. Amikor azonban Csetényben szolgált Mészáros testvér, a lehetőségekhez képest mindent megtett a gyülekezet épülése érdekében.

A gyülekezet tagjaiban ez idő alatt felmerült a szolgálati lakás építésének gondolata. Ebben egy kisebb baleset is közre játszott. Nevezetesen az, hogy az imaház fűtését kiszolgáló rendszerben a hideg tél miatt jégdugó keletkezett. A fűtő erről mit sem tudva szokásához híven a gyülekezeti alkalomhoz készülve fűtött a kazánban. A jól megrakott kazánban a víz a rendszerben keletkezett jégdugó miatt hamar felmelegedett, sőt a cirkuláció hiánya miatt gyorsan fel is forrt. A túlzott nyomás következtében a kazán szétrobbant, kitörve néhány ablakot, kiborítva egy üvegfalat.

⁶⁸ Békehírnök 1979. január 21. 15. old.

⁶⁹ Békehírnök 1980. november 9. 195. old.

⁷⁰ Békehírnök 1981. augusztus 16. 138. old.

Ezzel a munka bontásra adott volt, s ezzel együtt gondolták a testvérek a szolgálati lakás építését is. Hosszú távra tervezték a munkálatokat, ami az 1985-ben megkapott bontási engedély kézhezvételével el is kezdődött. Az építkezés folyamatosan zajlott.

Időközben újabb lelkipásztor váltás volt a gyülekezet életében Mészáros Kálmán testvér 1986-ban szolgálati helyet változtatva búcsút vett a csetényi gyülekezettől. Ekkor Rác István nyugalmazott lelkipásztor lett a gyülekezet ügyintézője. Az ő irányításával, közreműködésével fejeződött be az építkezés. A szolgálati lakás épp akkor (vagy épp azért?) vált lakhatóvá, amikor a gyülekezet 1989-ben hívásukra igenlő választ kaptak Háló Gyula végzős teológiai hallgatótól.

III/4/G ÚJRA ÖNÁLLÓ GYÜLEKEZETKÉNT

Háló Gyula, mint ifjú házas érkezett Cseténybe, hogy a pásztori szolgálatát megkezdje. Már 1989-ben elfoglalták a szép új szolgálati lakást, s kezdték meg feleségével együtt a munkát a gyülekezetben. Még ebben az évbe megírta, megvédte szakdolgozatát, majd a következő és januárjában történ meg a felavatása.⁷¹

Kilenc éves szolgálata alatt sok dolgot tett a gyülekezetben és a faluban egyaránt. Rendszeresen tartottak ruhaakciókat, amit egybekötöttek evangélizáló alkalmakkal. Megtervezte és megszervezte az első bakancstúrát, ami azóta is megszokott alkalm a gyülekezetnek és a falunak minden tavasszal. A falu iskolás gyermekeinek hasznos elfoglaltság érdekében az úgynevezett LEG... generációs vetélkedő sorozatot vezette be az általános iskola tanulói között. Megpróbálta elérni a falu értelmiségi lakosait is. Ennek érdekében „Gondolkodó esteket” hirdetett, szervezett és tartott meg.

Évenként tartott a gyülekezet a vezetésével evangélizációs alkalmakat. Zircen, a Csetényhez legközelebbi városban is missziós tevékenységet végzett. Ennek eredménye az 1995-ben hivatalosan is megalapított, ma is élő, 10 tagú, saját imaházzal rendelkező gyülekezet. Ők a csetényi gyülekezet körzeti állomásaként működnek.

A veszprémbé költözöttek által alapított gyülekezetnek is gondozója volt rövid ideig. A veszprémi gyülekezet 1998-ban alakult meg hivatalosan.

Háló Gyula és családja 1998. augusztusában új szolgálati helyre költözött.

A gyülekezet azonban nem maradt sokáig „árván”. Ugyanis még Háló testvér kezdeményezésére küldte el bemutatkozó szolgálatra történő meghívó levelét Takács Sándor végzős teológiai hallgatónak. A bemutatkozás 1998 július 12-én meg is történt. A szolgálat után a meghíváshoz szükséges szavazást az időközben ügyintézőnek felkért Papp János győri lelkipásztor vezette és felügyelete. A szavazás eredményeképpen, ami 85%-os támogatottságot jelentett a gyülekezet hivatalosan meghívta Takács Sándor testvért pásztori szolgálatra. Az ifjú testvér a meghívásra igenel válaszolt, amit az 1998. szeptember 11-én történt költözés követett. Ezt követően történt a szakdolgozat megírása és megvédése, majd az avatás. Az avatást megelőzően azonban a pásztori szolgálatra való alkalmasság megvizsgálása történt meg 1999. július 31-én. Az avatandó először a bizottság előtt válaszolt a feltett kérdésekre, majd a gyülekezet elöljáróival is elbeszél-

⁷¹ Békehírnök 1990. január 7. 3. old.

getett a bizottság. A bizottság tagjai: Pátkai Béla Misszió titkát, Marosi Nagy Lajos a Diakónus Bizottság elnöke, Hetényi Attila a Baptista Teológiai Akadémia főigazgató helyettese, Mészáros Kálmán a Dunántúli Missziókerület elnöke, Papp János ügyintéző lelkipásztor voltak.

Később a gyülekezet előtt is válaszolnia kellett a lelkipásztor jelöltnek a bizottság tagjai által feltett kérdésekre. A válaszok elhangzása után a bizottság visszavonulva fejezte ki véleményét a jelölt alkalmasságáról. Annak eredmény egyhangú igen volt. Ezt követően a gyülekezet titkos szavazással fejezte ki véleményét és szándékát a lelkészjelölt további szolgálatáról. A gyülekezet 100%-ban támogatta Takács Sándor pásztori szolgálatra történő felavatását. Ennek eredményeképpen 1999. augusztus 28-án ünnepélyes keretek között megtörtént az avatás. Az ifjú pásztor a megkezdett munkát folytatja. Csetényen kívül Zircen és Veszprémben gondozza a gyülekezeteket.

A csetényi gyülekezet története eddig így alakult. Ezt befejezni nem lehet, mert az élet itt a földön még folytatódik, s azzal együtt a gyülekezet történelmi eseményei is.

Csodákra emlékezni jó

Határkőnél hittet megállni,
határköveknél visszanézni,
hálás szívvel múltat idézni:
csodákra emlékezni jó!

Meglátni, hogy minden utunkat
hű és hatalmas kéz vezette,
javunkra szolgált minden tette:
csodákra emlékezni jó!

Látni, hogy át viharon vészen
hű Mesterünk hogyan segített,
éjekre fényt hogyan derített:

csodákra emlékezni jó!

Határköveknél hálát adni,
és hallelújás köszönetben
méregetni, mi mérhetetlen:
csodákra emlékezni jó!

Messzi évekre visszanézni,
és számba venni ezer áldást,
erőt, kegyelmet, megbocsátást:
csodákra emlékezni jó!

Hallelújás hálaadással
leborulni egy határkőre,
elindulni hittel előre,

amerre hív az égi szó.

(Túrmezei Erzsébet)

F Ü G G E L É K